

Kapitel III

Sampokcernens riskhantering 2008

1	Översikt över Sampokcernens risker	44	7	Kreditrisker	64
	<i>Sampokcernens riskprofil</i>	44		<i>Hantering och kontroll av kreditrisker</i>	
	<i>Utvecklingen under 2008</i>	45		<i>i Sampokcernen</i>	65
2	Riskhantering - en översikt	45		<i>Kvantifiering av kreditrisker</i>	65
	<i>Riskhanteringsorganisation och rapporteringsstruktur</i> ...	46	8	Likviditetsrisker	67
3	Värderingsmetoder för finansiella tillgångar	48		<i>Hantering och kontroll av likviditetsrisker</i>	
4	Kapitalhantering i Sampokcernen	48		<i>i Sampokcernen</i>	68
	<i>Kapitalhanteringsprocessen</i>	48		<i>Kvantifiering av likviditetsrisker</i>	68
	<i>Kapital och solvens</i>	48	9	Operativa risker	68
	<i>Kvantifiering av risk och kapital i Sampokcernen</i>	50		<i>Hantering och kontroll av operativa risker</i>	
	<i>Fördelning av ekonomiskt kapital i Sampokcernen</i> ...	51		<i>i skadeförsäkringsrörelsen</i>	69
5	Försäkringsrisker	52		<i>Hantering och kontroll av operativa risker</i>	
	<i>Försäkringsrisker i skadeförsäkringsrörelsen</i>	52		<i>i livförsäkringsrörelsen</i>	69
	<i>Försäkringsrisker i livförsäkringsrörelsen</i>	55	10	Framtidsutsikter gällande risker	70
6	Marknadsrisker	58		<i>Övriga risker</i>	70
	<i>Hantering och kontroll av marknadsrisker</i>			<i>Förberedelser för Solvency II</i>	70
	<i>i Sampokcernen</i>	58			
	<i>Kvantifiering av marknadsrisker</i>	59			

1 Översikt över Sampokoncernens risker

Affärsverksamheten är uppdelad i två kärnaffärsområden: skadeförsäkringsverksamhet (If) och livförsäkringsverksamhet (Mandatum Life). Försäkringsverksamheten går ut på att bära försäkringsrisken som härrör sig från de tecknade riskernas slumpmässighet. Försäkringsverksamheten exponeras också mot placeringsrisker i och med att de inbetalda premierna investeras på den finansiella marknaden. Därtill förvaltar moderbolag Sampo Abp, som äger och förvaltar de dotterbolag som bedriver försäkringsverksamheten, en placeringsportfölj på cirka 2,8 miljarder euro. Sampokoncernens totala placeringsportfölj uppgår till 16,5 miljarder euro.

Operativa risker, såsom brister i interna processer och system, samt affärsrisker, såsom förändringar i verksamhetsmiljön eller den ekonomiska cykeln, påverkar koncernens alla affärsområden. Sampokoncernen arbetar kontinuerligt med att utveckla intern kontroll, kärnprocesser och system, samt att analysera förändringar i verksamhetsmiljön, för att begränsa effekterna av dessa risker.

SAMPOKONCERNENS RISKPROFIL

Kärnan i skadeförsäkringsverksamheten utgörs av överföring av risk från försäkringstagarna till försäkringsgivaren. If tar in premier från ett stort antal försäkringstagare och förbinder sig att ersätta dem om den försäkrade händelsen inträffar. Rörelseresultatet i skadeförsäkringsverksamheten beror dels på det försäkringstekniska resultatet, dels på avkastningen på placeringsstillgångarna. Korrekt prissättning av försäkringsavtalen är avgörande för det försäkringstekniska resultatet. Det finns dock en risk för ogynnsamma resultatutfall till följd av den inneboende osäkerheten i försäkringsverksamheten. Denna osäkerhet hanteras bland annat genom återförsäkring. Eftersom en stor del av försäkringspremierna kommer att betalas ut till

försäkringstagarna som framtida skadeersättningar, måste det säkerställas att det alltid finns tillräckligt med tillgångar för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna.

Sampokoncernens livförsäkringsrörelse erbjuder spar- och pensionsprodukter som antingen är anknutna till fonder eller har fast beräkningsränta samt produkter som innehåller försäkringsrisk. Försäkringspremierna investeras på den finansiella marknaden tills de betalas ut till kunder som försäkringsersättningar. Vad gäller fondanknutna produkter bär kunderna samtliga risker som härrör sig från placeringsstillgångarna anknutna till försäkringar med fast beräkningsränta. Dessa risker utgör de mest signifikanta riskerna i livförsäkringsrörelsen. För att verksamheten på längre sikt skall kunna bestå, måste avkastningen på tillgångarna åtminstone uppnå den garanterade avkastningen, den på skälighetsprincipen baserade kundåterbäringen samt aktieägarnas avkastningskrav. Livförsäkringsverksamheten exponeras också mot biometrisk risker varav de mest centrala är riskerna relaterade till livslängd, dödlighet och arbetsförmåga.

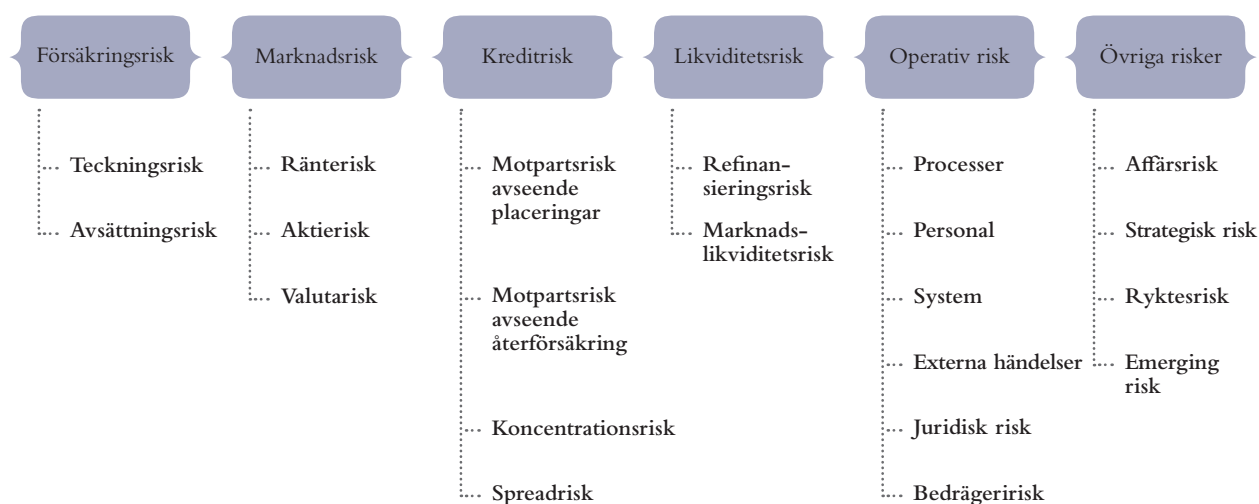
Holdingssegmentet Sampo Abp förvaltar en betydande placeringsportfölj. Enligt den fastställda placeringsstrategin placeras överskottet i aktier i nordeuropeiska finansiella bolag eller bibehålls i likvida tillgångar. Styrelsen följer fortlöpande upp potentiella placeringsobjekt. Marknadsrisker i Sampo Abp:s placeringsportfölj övervakas och rapporteras regelbundet enligt företagets och koncernens principer för riskhantering.

En klassificering av Sampokoncernens risker framgår av figur 1.

Sampokoncernens klassificering av risker baserar sig på Solvency II ramverket, men motsvarar inte helt klassificeringen enligt detta ramverk. Den största skillnaden är att enligt koncernens definition ingår spreadrisk i kreditrisk, medan enligt Solvency II ingår denna risk i definitionen för marknadsrisk.

Figur 1

Klassificering av Sampokoncernens risker

UTVECKLINGEN UNDER 2008

Året 2008 karakteriserades av den finansiella krisen som hade betydande effekter på Sampokoncernens affärs- och verksamhetsmiljö. Risken i de finansiella placeringarna är fortfarande på en ovanligt hög nivå. Värden på koncernens placeringsportföljer har minskat till en följd av att aktiepriserna har gått ner och spreaderna på ränteplaceringar har ökat. I slutet av året var vikten av aktier i Sampokoncernens dotterbolags placeringsportföljer på en historiskt låg nivå. Bolagets syn på och strategi för utvecklingen på den finansiella marknaden beskrivs närmare i avsnittet "Koncernchefens kommentar" i denna årsredovisning.

Solvensen i Sampokoncernens dotterbolag minskade under året till en följd av den svaga utvecklingen på den finansiella marknaden. Ifs kapitalbas minskade till 2 021 milj. euro (2 481 milj. euro) medan det av tillsynsmyndigheter fastställda solvenskravet var 570 milj. euro (645 milj. euro). Kapitalbasen i Mandatum Life-koncernen minskade till 384 milj. euro (846 milj. euro) medan solvenskravet var 225 milj. euro (239 milj. euro). Sampokoncernens konsoliderade kapitalställning var emellertid mycket god. Sampokoncernens solvensgrad uppgick till 434 procent (775 procent) och koncernens justerade solvenskapital uppgick till 4 023 milj. euro (7 757 milj. euro) medan det ekonomiska kapitalet beräknat med en 99,97 procentig konfidensnivå var 2 585 milj. euro (3 395 milj. euro).

Den största förändringen i Sampokoncernens riskprofil under 2008 var minskningen av aktieallokeringen i dotterbolagens placeringsportföljer. Däremot ökade Sampo Abp sitt aktieinnehav i både Nordea och Topdanmark. Sampokoncernens innehav i de båda företagen uppgår till över 10 procent. Därtill köpte Sampo Abp tillbaka sina egna aktier i samband med Existas försäljning av sitt tjugoprocentiga innehav i Sampo. Andelen av aktier i Sampokoncernens placeringsportfölj har under året minskat från 23 procent till 16 procent. Al-

lokeringen har förskjutits mot räntebärande placeringar och härmed har den proportionella vikten av kreditrisk ökat. Till en följd av förskjutningen av allokeringen mot räntebärande instrument har bolaget också ökat sitt fokus på hanteringen av kredit- och likviditetsrisker.

Förändringarna i riskprofilen härrör sig främst från utvecklingen på den finansiella marknaden som under 2008 var exceptionell. Affärsriskprofilen i Sampokoncernens försäkringsdotterbolag har varit relativt stabil. Under året har Sampokoncernerna också fortsatt att utveckla sina processer och system för risk- och kapitalhantering för att förbereda sig för Solvency II.

2 Riskhantering - en översikt

Risker utgör en väsentlig och naturlig del av Sampokoncernens affärsverksamhet och verksamhetsmiljö. Klart definierade strategier och ansvarsområden i kombination med ett starkt engagemang för riskhanteringsprocessen är Sampokoncernens verktyg för att hantera och minska riskerna.

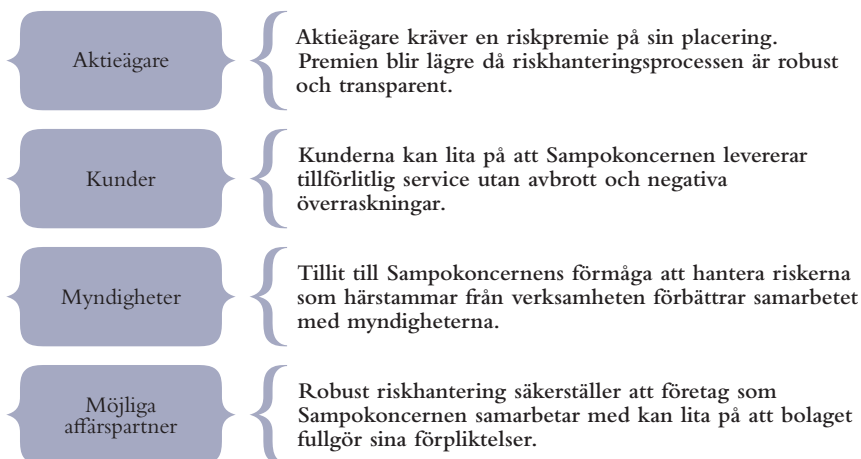
Robust riskhantering är en avgörande konkurrensfördel. Riskmedvetenhet och god riskhantering ökar Sampokoncernens attraktivitet ur placerares, kunders, myndigheters, och möjliga affärspartners synvinkel, såsom det framgår av figur 2.

I Sampokoncernen definieras risk som osäkerhet i koncernens finansiella resultat eller ställning. Målsättningen med riskhanteringen är att säkerställa att kapitalbasen är tillräcklig i förhållande till verksamhetens risker, samt att begränsa fluktuationer i de finansiella resultaten. Dessa mål uppnås genom att noggrant planera kapitalallokeringen, uppnå en rimlig avkastning per risk och försäkra sig om att bolaget har effektiva och säkra processer. För att uppnå detta måste alla risker identifieras och mätas på ett korrekt sätt.

Figur 2

Fördelar av riskhanteringen för Sampokoncernens intressenter

Riskhanteringen ökar värdet på Sampokoncernen ur följande intressenters synvinkel:

När man eftersträvar avkastningar som är högre än den riskfria, måste man acceptera det faktum att några risker realiserar sig till förlust. Sampokoncernen strävar efter att säkerställa att riskerna i affärsverksamheten inte överstiger fastställda risknivåer. Dessa nivåer bestäms baserat på tillgängligt kapital och den fastställda riskkapiten. Riskkapiten begränsas genom limiter fastställda av koncernens högsta ledning och riskerna beaktas då beslut om prissättning görs. Därtill är det väl organiserade riskhanteringsramverket, den stabila inkomstfinansieringen från affärsverksamheterna, samt en tillräcklig kapitalbuffert koncernens viktigaste mekanismer för att skydda sig mot förluster.

Riskhanteringen innefattar identifiering av centrala risker som kan påverka verksamheten. I Sampokoncernen är riskhanteringen en integrerad del av affärsplaneringsprocessen där de mest betydande riskerna som hänför sig till strategiska planer identifieras. Riskhanteringen stöder allokeringen av kapital till verksamheter med den bästa potentialen för hög avkastning i förhållande till tagna risker. Därtill fungerar riskhanteringen som beslutsstöd för vilka risker som skall tas, samt hur de samlade riskerna skall hanteras på ett effektivt sätt. Risker övervakas kontinuerligt i förhållande till de limiter och riskhanteringsprinciper som fastställts i riskpolicyn på olika nivåer i organisationen. Riskhanteringen baserar sig på enhetlig mätning och rapportering av risker.

RISKHANTERINGSORGANISATION OCH

RAPPORTERINGSSTRUKTUR

Detta kapitel beskriver Sampokoncernens ramverk för riskhantering. Sampokoncernens övergripande Corporate Governance och system för intern kontroll beskrivs närmare i avsnittet "Förvaltning och ledning" i denna årsredovisning.

Rapporteringen i Sampokoncernen är indelad i tre segment; skadeförsäkring, livförsäkring och holding. Dessa segment överensstämmer med de juridiska enheterna If Skadeförsäkring, Mandatum Life och Sampo Abp. Ansvar för riskhanteringsprocessen är fördelad mellan Sampo Abp:s styrelse och revisionsutskott, samt dotterbolagens styrelser. Linjeorganisationerna inom de olika affärsområdena ansvarar för de dagliga besluten avseende risktagning. I If ansvarar de enskilda kommittéerna (t.ex. Underwriting Committee och Reinsurance Committee) för riskhantering. I Mandatum Life ansvarar Investment Control Committee (ICC) för uppföljning och kontroll av placeringsrisk, och ledningsgruppsmedlemmarna har ansvaret för riskhantering inom sina respektive ansvarsområden.

Riskhanteringsorganisationen på koncernnivå

Sampo Abp:s styrelse ansvarar för att säkerställa att koncernens risker hanteras och kontrolleras på ett korrekt sätt. Styrelsen fastställer principerna för riskhantering och sätter riktlinjer för hur riskhanteringen och intern kontroll inom affärsområdena skall organiseras. Styrelsen fattar beslut om strategier samt riktlinjer för kapitalallokering och vinstmål. Styrelsen tar även beslut om riskkapiten och kapitalhanteringen. Utöver detta har styrelsen tillsatt och utnämnt medlemmarna till Investment

Committee (IC), vars uppgift är att övervaka Sampo Abp:s placeringar samt tillhörande placeringsrisker.

Revisionsutskottet är ansvarigt för att på styrelsens vägnar ta fram koncernens riskhanteringsprinciper och andra relaterade riktlinjer. Utskottet skall även försäkra sig om att verksamheten agerar i enlighet med dessa. Revisionsutskottet övervakar koncernens risker och riskkoncentrationer samt kvaliteten och omfattningen av riskhantering. Utskottet kontrollerar även implementeringen av riskpolicies, användningen av limiter, samt utvecklingen av risker och vinster. Minst tre medlemmar av utskottet skall väljas bland de styrelsemedlemmar som inte har poster i Sampokoncernens ledningsgrupp och är oberoende gentemot företaget. Revisionsutskottet sammanträder kvartalsvis.

Koncernens Chief Risk Officer (CRO) är ansvarig för att övervaka riskhanteringen på koncernnivå. CRO följer upp och mäter Sampokoncernens totala riskexponering samt koordinerar och övervakar koncernens och affärsområdenas riskrapportering för att säkerställa en övergripande syn på koncernens risker.

Dotterbolagens styrelser har det övergripande ansvaret för riskhanteringsprocessen och är de högsta beslutande organen i If och Mandatum Life. Styrelsen i respektive bolag säkerställer att riskerna hanteras och övervakas på ett korrekt sätt, därtill följer de upp riskrapporteringen och godkänner riskhanteringsplaner. Styrelserna i If, Mandatum Life och Sampo Abp utnämner de olika riskhanteringskommittéerna.

Koncentrationriskerna är huvudsakligen kredit- och marknadsrisker som härrör sig från de enskilda segmentens placeringsportföljer. Dessa risker hanteras genom att ta hela koncernens exponering i beaktande, då individuella limiter i placeringsriktlinjerna sätts upp för de olika dotterbolagen. Investeringsrisk i Mandatum Life, If och Sampo Abp följs upp och kontrolleras av ICC och IC i respektive segment, medan koncernens totala exponering följs upp och kontrolleras av Sampokoncernens Chief Investment Officer (CIO), CRO samt revisionsutskott.

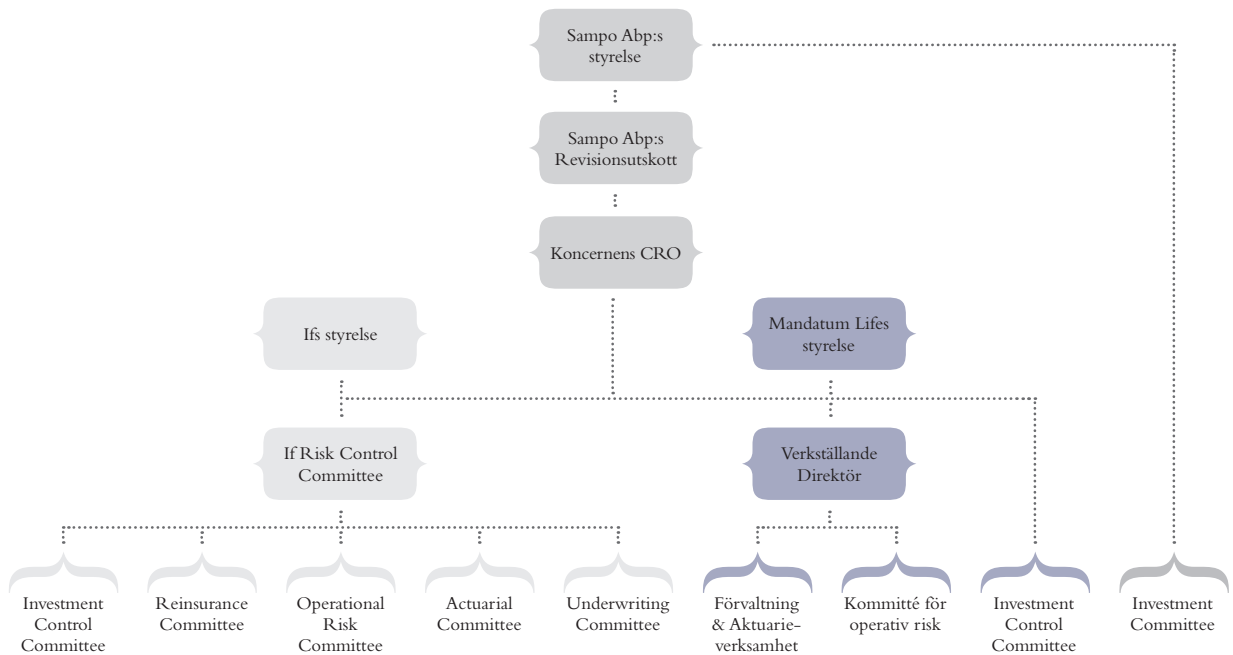
Riskhanteringsorganisationen i If

Ifs Risk Control Committee (IRCC) stöder Ifs verkställande direktör och styrelse i deras ansvar för riskhanteringsprocessen. IRCC övervakar rapporter som de olika kommittéerna och andra funktioner upprättar. Därtill följer kommittén upp riskexponeringen i förhållande till limiterna fastställda av styrelsen samt i förhållande till bolagets kapital. Risk Management-avdelningen är ansvarig för att på IRCC:s vägnar koordinera riskhanteringsarbetet.

De olika riskhanteringskommittéerna – Investment Control Committee (ICC), Underwriting Committee (UC), Actuarial Committee (AC), Reinsurance Committee (RC) samt Operational Risk Committee (ORC) – rapporterar till IRCC. ICC ansvarar för att organisera och kontrollera placeringsverksamhet i syfte att säkerställa att de i placeringsriktlinjerna fastställda principerna och limiterna följs. Kommittén rapporterar till styrelsen och sammanträder minst månatligen. UC ansvarar för administrationen av Underwriting Policy samt för

Figur 3

Organisering av riskhantering

rapportering av eventuella avvikelser från policyn till IRCC. AC följer upp de försäkringstekniska avsättningarna och beräkningarna samt rapporterar kvartalsvis till IRCC avseende avsättningsrisken. RC är ansvarig för att godkänna avvikelser från Ifs Reinsurance Security Policy samt att rapportera om avvikelserna till IRCC. ORC behandlar riktlinjer och rekommendationer gällande hantering av operativa risker samt övervakar avvikelserna från de fastställda principerna. Därtill ansvarar kommittén för uppföljning av de operativa riskerna som identifierats i självutvärderingarna.

Riskhanteringsorganisation i Mandatum Life

Mandatum Lifes verkställande direktör har det övergripande ansvaret för riskhanteringen i bolaget. Ledningsgruppsmedlemmarna ansvarar för riskhanteringen inom sina respektive ansvarsområden. ICC övervakar Mandatum Lifes placeringar som förvaltas av Sampo Abp:s placeringsenhet, samt solvens. Kommittén sammanträder minst månatligen. Under normala omständigheter rapporteras placeringarna och solvensen till styrelsemedlemmarna och den verkställande direktören månatligen. Vid speciella omständigheter, såsom under den finansiella krisen, har placeringar och solvensen rapporterats dagligen. Beslut angående de största placeringsriskerna tas av styrelsen.

Aktuarieavdelningen ansvarar för hanteringen av tecknings- och avsättningsrisker. Aktuarierna säkerställer att pris-

sättningen av försäkringskontrakt är korrekt och rapporterar till styrelsen om det finns ett behov för tarifförändringar. Styrelsen godkänner tarifferna och prissättningen, fastställer det högsta belopp som skall behållas på eget ansvar, samt godkänner den årliga planen för återförsäkring (Reinsurance Policy). Därtill följer aktuarieavdelningen kontinuerligt upp att nivån på de försäkringstekniska avsättningarna är tillräcklig samt rapporterar till styrelsen ifall det finns ett behov av att förändra beräkningsgrunderna. Styrelsen godkänner alla förändringar i beräkningsgrunderna.

Affärsenheterna rapporterar de operativa riskerna till kommittén för operativ risk, som analyserar riskerna och rapporterar de till bolagets ledningsgrupp, verkställande direktör och styrelse kvartalsvis. Därtill administrerar och uppdaterar kommittén Mandatum Lifes kontinuitets- och beredskapsplaner.

3 Värderingsmetoder för finansiella tillgångar

Merparten av Sampokoncernens finansiella tillgångar värderas till verkligt värde. Värderingen baserar sig antingen på publicerade prisuppgifter eller på värderingsmetoder baserade på observerbara marknadsdata, där sådana finns tillgängliga. För en begränsad andel av tillgångarna behöver värdet fastställas genom andra metoder. Värderingsmetoderna för finansiella tillgångar framgår av tabell 1.

Tabell 1

Värderingsmetoder för finansiella tillgångar

Milj. €	31.12.2008			2008 Totalt
	Publicerade priser i en aktiv marknad ¹⁾	Värderingsteknik – baserad på observerbara marknadsdata ²⁾	Värderingsteknik – ej baserad på observerbara marknadsdata ³⁾	
Finansiella tillgångar				
Finansiella tillgångar som kan säljas	11 771	3 476	26	15 273
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	338	51	6	395
Finansiella tillgångar som hålles till förfall	-	1	-	1
Derivat	376	94	0	470

¹⁾ I denna kategori inkluderas finansiella tillgångar som helt eller delvis värderas baserat på publicerade prisuppgifter i en aktiv marknad. Ett finansiellt instrument bedöms som prissatt på en aktiv marknad ifall prisuppgifter kontinuerligt finns tillgängliga från en börs, handlare, mäklare, eller prissättningservice och ifall dessa priser motsvarar faktiska och återkommande marknadstransaktioner på armlängds avstånd.

²⁾ I denna kategori inkluderas finansiella tillgångar som är värderade baserat på antaganden som stöds av priser från observerbara, aktuella marknadstransaktioner i samma instrument typ eller baserat på tillgänglig marknadsdata.

³⁾ Ej baserad på observerbara marknadsdata innebär att verkligt värde bestäms, helt eller delvis, av en värderingsteknik (modell) baserad på antaganden som varken stöds av priser från observerbara, aktuella marknadstransaktioner i samma instrument typ eller av tillgängliga marknadsdata.

4 Kapitalhantering i Sampokoncernen

Sampokoncernen har en effektiv kapitalhantering och en robust riskhantering samtidigt som den upprätthåller en adekvat nivå av kapital i förhållande till tagna risker. Koncernen säkerställer att bolagets kapital överskrider det interna kapitalkravet samt kraven ställda av externa intressenter, såsom tillsynsmyndigheter och ratingbolag.

KAPITALHANTERINGSPROCESSEN

Kapitalets viktigaste betydelse är att det utgör en buffert mot oväntade förluster. Av denna anledning är det ändamålsenligt att mäta riskerna med hjälp av kapital. Utgångspunkten för kapitalhanteringen är riskkaptiten som implementeras genom ett ramverk av risklimiter, policies och befogenheter fastställda av styrelsen. Riskerna övervakas kontinuerligt och deras inverkan på bolagets kapital bedöms. Riskexponeringen och kapitalet rapporteras kvartalsvis, eller oftare om omständigheterna, såsom den senaste finansiella krisen, så kräver.

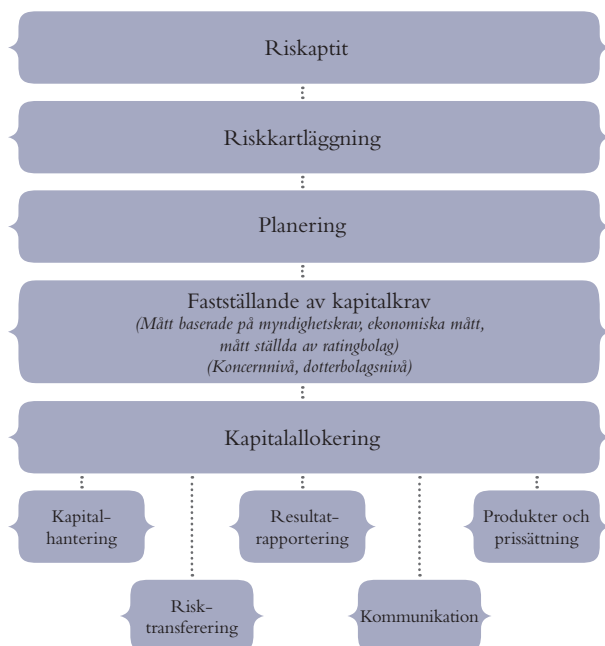
Utöver att säkra en rimlig nivå på kapital strävar Sampokoncernen efter att:

- Allokera kapital för att stödja tillväxt i lönsam affärsverksamhet
- Hantera koncernens skuldsättningsgrad på ett sätt som ökar ägarnas avkastning och ger bolaget en tillräcklig finansiell flexibilitet
- Som lägst bibehålla kreditbetygklass A
- Säkerställa en långsiktig utdelningskapacitet i enlighet med Sampokoncernens vinstfördelningspolicy (en aktieutdelning motsvarande 4–6 procents direktavkastning, som emellertid inte bör överstiga redovisad vinst efter skatt för kalenderåret ifråga).

Sampokoncernens kapitalhanteringsprocess framgår av figur 4.

Figur 4

Sampokoncernens kapitalhanteringsprocess

KAPITAL OCH SOLVENS

Genom hantering av kapital övervakas förhållandet mellan tillgängligt kapital och erforderligt kapital. För att uppfylla kraven ställda av olika intressenter använder Sampokoncernen olika mått för att beskriva kapitalställningen: mått baserade på myndighetskrav, interna ekonomiska mått och mått ställda av ratingbolag.

Mått baserade på myndighetskrav

Försäkringsverksamheten är en väl reglerad verksamhet och det finns krav för solvens och kapitalstruktur. Ett försäkringsbolags förmåga att fullgöra sina förpliktelser gentemot försäkringstagarna mäts genom kapitalbas. Kapitalbas beskriver mängden kapital som är tillgänglig för att täcka oväntade förluster från

försäkrings- eller placeringsverksamheten. Tillsynsmyndigheter fastställer solvenskravet. Solvensen rapporteras kvartalsvis till de tillsynsmyndigheter som övervakar Sampokoncernen och till dess dotterbolags lokala tillsynsmyndigheter. Av tabell 2 framgår siffrorna för måtten baserade på myndighetskrav, det vill säga solvenskravet och kapitalbasen.

Tabell 2

Koncernens solvens, 31 december 2008 och

31 december 2007

Milj. €	31.12.2008	31.12.2007
Koncernens kapital	4 631	7 733
Branschspecifika tillgångar	391	855
Värderingsdifferenser och uppskjutna skatter	3	467
Förlagslån	388	388
Immateriella tillgångar och branschspecifika avdrag	-1 571	-1 733
Immateriella tillgångar	-663	-718
Uljämningssbeloppet (Finland)	-333	-289
Garantiavgift (Finland)	-31	-30
Övriga	-94	-7
Planerad dividendutdelning för perioden	-449	-689
Kapitalbas	3 452	6 854
Solvenskrav, totalt	796	885
Koncernens kapitaltäckning	2 656	5 969
Koncernens solvensgrad (Kapitalbas i procent av solvenskravet)	434 %	775 %

Nya solvensregler för livförsäkringar som baserar sig på proaktiv tillsyn trädde i kraft i Finland i oktober 2008. De nya reglerna baserar sig på en liknande referensram som i Solvency II-utkastet, men antaganden bakom beräkningen är något olika (en korrelation på noll och en konfidensnivå på 99 procent istället för 99,5 procent).

Sampokoncernen mäter hur tillräckligt kapitalet är med hjälp av koncernens solvensgrad som beskriver kapitalbasen i förhållande till solvenskravet fastställt av tillsynsmyndigheterna. Koncernens solvens baserar sig, i enlighet med finska Social- och hälsovårdsministeriets förordning (1106/2000), på justerade solvensberäkningar för försäkringsbolag. Den justerade

Tabell 3

Solvenskrav, kapitalbas, ekonomiskt kapital och justerat solvenskapital,

31 december 2008 och 31 december 2007

Milj. €	31.12.2008				31.12.2007			
	If	Mandatum Life	Sampo Abp	Sampo-koncern	If	Mandatum Life	Sampo Abp	Sampo-koncern
Solvenskrav	570	225	-	796	645	239	-	885
Kapitalbas	2 021	384	-	3 452	2 481	846	-	6 854
Ekonomiskt kapital (99,5 % konfidensnivå)	949	692	534	1 895	1 179	776	870	2 491
Ekonomiskt kapital (99,97 % konfidensnivå)	1 336	920	711	2 585	1 661	1 031	1 157	3 395
Justerat solvenskapital	2 351	578	-	4 023	2 800	1 583	-	7 757

solvensen fastställs med utgångspunkt i koncernens bokslutsuppgifter i enlighet med krav ställda av Finansinspektionen. Solvenskravet representerar tillsynsmyndigheternas syn på hur mycket kapital det behövs för att täcka riskerna som härrör sig från koncernens affärsverksamhet.

Av tabell 2 framgår beräkningen av koncernens solvens. Koncernens solvensgrad per den 31 december 2008 var 434 procent (775 procent).

Interna ekonomiska mått

Ekonomiskt kapital är ett internt mått som beskriver mängden kapital som krävs för att bära koncernens olika typer av risker. Ekonomiskt kapital definieras som det kapital som krävs för att bevara den ekonomiska solvensen under en ett-årsperiod med en 99,97 procentig eller 99,5 procentig konfidensnivå. Det ekonomiska kapitalet omfattar marknads-, kredit- och försäkringsrisker samt operativa risker. Därtill beskriver det ekonomiska kapitalet också deras inbördes diversifieringseffekt.

Justerat solvenskapital är koncernens interna mått för tillgängligt kapital och det är jämförbart med ekonomiskt kapital. Skillnaden mellan justerat solvenskapital och koncernens kapitalbas (det regulatoriska måttet) är huvudsakligen skillnaden mellan bokvärdet och marknadsvärdet (inklusive en riskmarginal) av nettot av försäkringstekniska avsättningar.

Måtten baserade på myndighetskrav, det vill säga solvenskrav och koncernens kapitalbas, samt de ekonomiska måtten, ekonomiskt kapital och justerat solvenskapital, framgår av tabell 3. Koncernens solvens analyseras på basen av förhållandet mellan koncernens ekonomiska kapital och det justerade solvenskapitalet. Enligt beräkningarna som framgår av tabell 3 är Sampokoncernen mycket solvent. Koncernens justerade solvenskapital översteg ekonomiska kapitalet beräknat med en 99,97 procentig konfidensnivå med 1 438 milj. euro. Alla bolag i koncernen fyllde solvenskraven.

Mått ställda av ratingbolag

Moody's och Standard & Poor's har gjort en kreditvärdering av If Skadeförsäkring AB (i Sverige) och If Skadeförsäkringsbolag Ab (i Finland), medan Moody's har gjort en kreditvärdering av Sampo Abp. Sampokoncernens ratingmål är att som lägst bibehålla kreditbetygklass A.

KVANTIFIERING AV RISK OCH KAPITAL I SAMPOKONCERNEN

Ekonomiskt kapital för försäkrings-, marknads-, kredit- och operativa risker skattas med ett antal beräkningsmetoder. Interna stokastiska modeller används för en del av riskerna, medan resten av riskerna kvantifieras med hjälp av modeller som baserar sig på QIS 4 i Solvency II. Alla mått beräknas från en 99,5 procentig konfidensnivå varefter måtten kalibreras till en konfidensnivå om 99,97 procent. Figur 5 sammanfattar de använda beräkningsmetoderna.

Kvantifiering av risk och kapital i skadeförsäkringsrörelsen
 Det ekonomiska kapitalet för marknadsrisk, försäkringsrisk och kreditrisk från återförsäkringar beräknas genom användning av Ifs egna stokastiska modeller. Vid beräkningen av kreditrisk relaterat till placeringstillgångar samt vid operativ risk används standardmodellen för Solvency II (QIS 4). Modellen är kalibrerad till den konfidensnivå som används i Sampokoncernens interna modeller.

För att utvärdera den övergripande riskprofilen är det nödvändigt att även beakta samverkan mellan olika risktyper, eftersom vissa av riskerna kan utvecklas i motsatta riktningar och därmed skapa naturliga säkringar. På grund av detta har If i flera år använt en så kallad Dynamic Financial Analysis (DFA) -modell. Med hjälp av simuleringar av såväl placerings- som försäkringsverksamheten kan effekten av exempelvis alternativa återförsäkringsstrukturer och allokering av placeringar analyseras.

Modellen används inte bara för att beräkna ekonomiskt kapital utan även för följande ändamål:

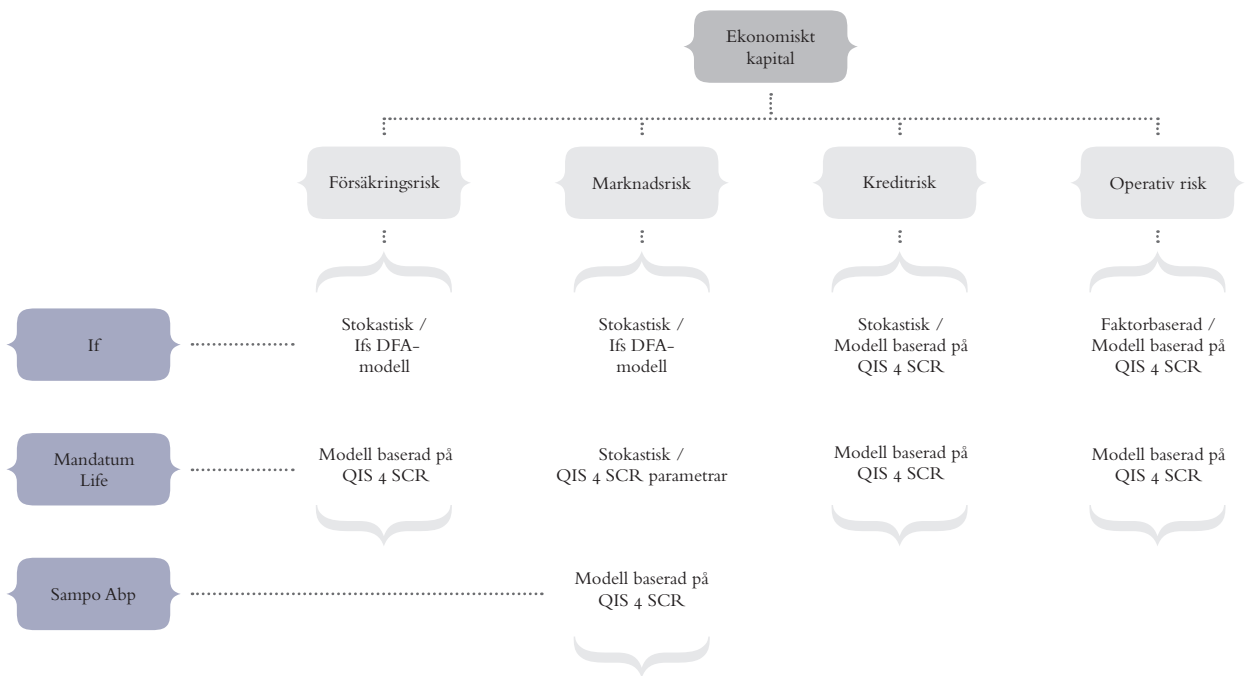
- Bedömning av de övergripande kapitalbehoven för If och dess dotterbolag
- Allokering av kapital till de olika affärsområdena för att uppnå enhetliga vinstmål i hela organisationen
- Definition av minimum- och maximumvikter för tillgångsklasserna som fastställs i placeringsriktlinjerna
- Fastställande av självbehållsnivåerna i återförsäkringsverksamheten.

Kvantifiering av risk och kapital i livförsäkringsrörelsen
 Beräkningen av ekonomiskt kapital i Mandatum Life baseras på hela balansräkningen, vilket betyder att tillgångarnas och skuldernas värden och risker är marknadsmässigt värderade. Marknadsvärderingen av skulder görs med hjälp av stokastiska modeller. Beräkningen av Mandatum Lifes ekonomiska kapital med en 99,5 procentig konfidensnivå baserar sig på en modell och parametrar som användes i QIS 4 i Solvency II. Det ekonomiska kapitalet på 99,97 procent konfidensnivå kalibreras från resultatet från den ovan nämnda beräkningen.

Kvantifiering av risk och kapital i Holding
 Det ekonomiska kapitalet i Holding beräknas enligt QIS 4-modellen för marknadsrisk. Till en följd av innehavet i Nordea utgör holdingsegmentets ekonomiska kapital en betydande andel av koncernens totala ekonomiska kapital.

Figur 5

Ramverk för ekonomiskt kapital

FÖRDELNING AV EKONOMISKT KAPITAL I SAMPOKONCERNEN

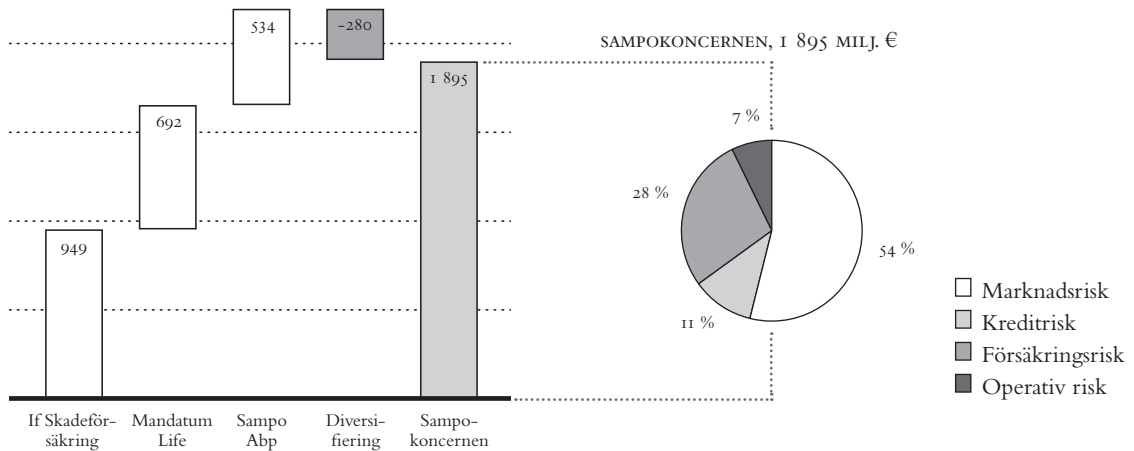
Det ekonomiska kapitalet i Sampokoncernen beräknat med en 99,5 procentig konfidensnivå uppgick till 1 895 milj. euro per den 31 december 2008 jämfört med 2 491 milj. euro i slutet av 2007, medan det ekonomiska kapitalet beräknat med en 99,97 procentig konfidensnivå uppgick till 2 585 milj. euro (3 395 milj. euro). Minskningen i koncernens ekonomiska kapital beror främst på en minskning i det ekonomiska kapitalet som hänför sig till marknadsrisker speciellt i holdingsegmentet.

Det ekonomiska kapitalet beskriver kapitalkraven för olika slags risker och deras inbördes diversifieringseffekt. Detta ger en mer korrekt bild av det totala kapitalkravet, då det är mycket osannolikt att alla risker i koncernens segment realiserar samtidigt. Av figurerna 6–9 framgår fördelningen av koncernens ekonomiska kapital mellan olika risker i de olika rapporteringssegmenten.

De största riskerna inom Sampokoncernen utgörs av försäkringsrisker inom skadeförsäkringsrörelsen, placeringsrisker inom livförsäkringsrörelsen, samt holdingsegmentets innehav i Nordea vilket återspeglas i fördelningen av ekonomiskt kapital.

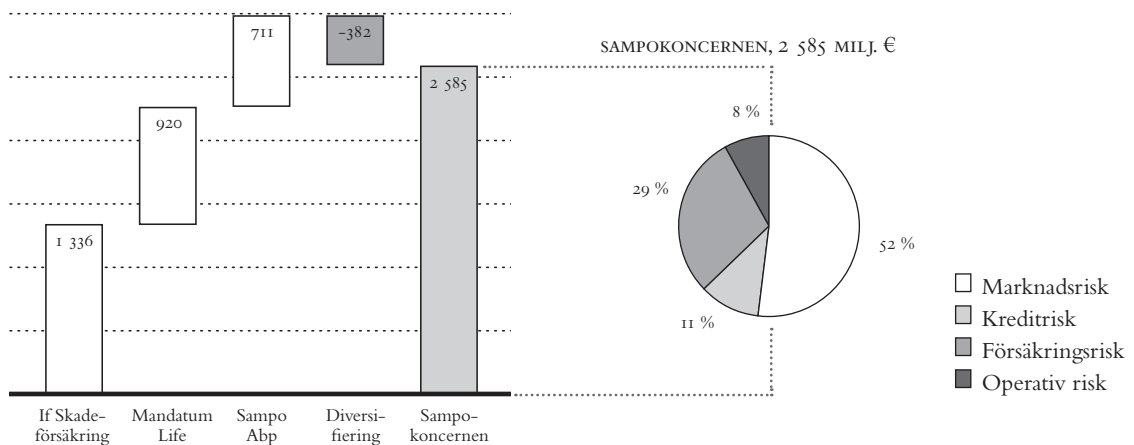
Figur 6

Fördelning av ekonomiskt kapital beräknat med en konfidensnivå 99,5 procent per risk och rapporteringssegment, 31 december 2008

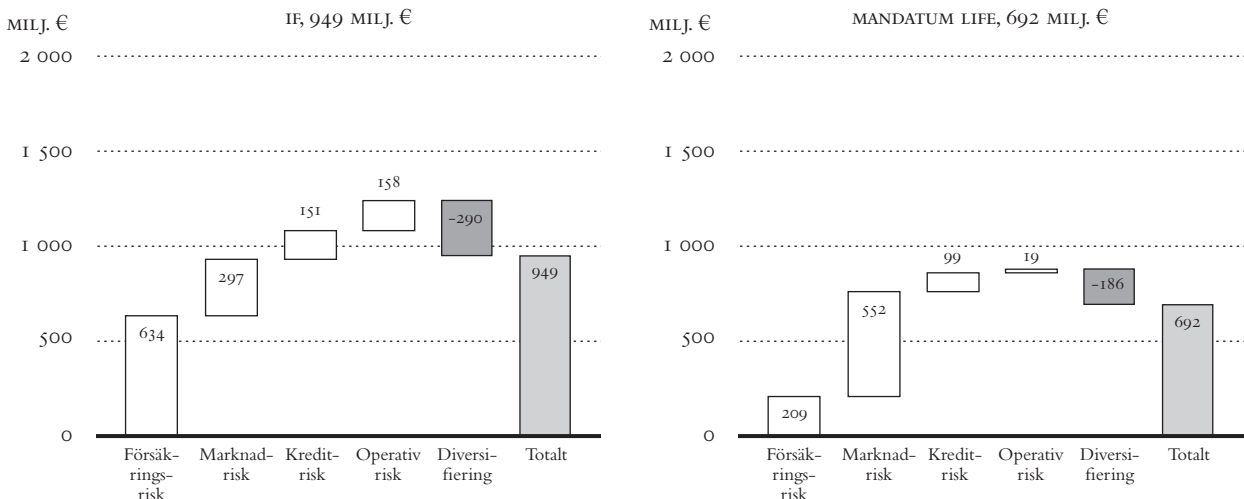
Figur 7

Fördelning av ekonomiskt kapital beräknat med en konfidensnivå 99,97 procent per risk och rapporteringssegment, 31 december 2008

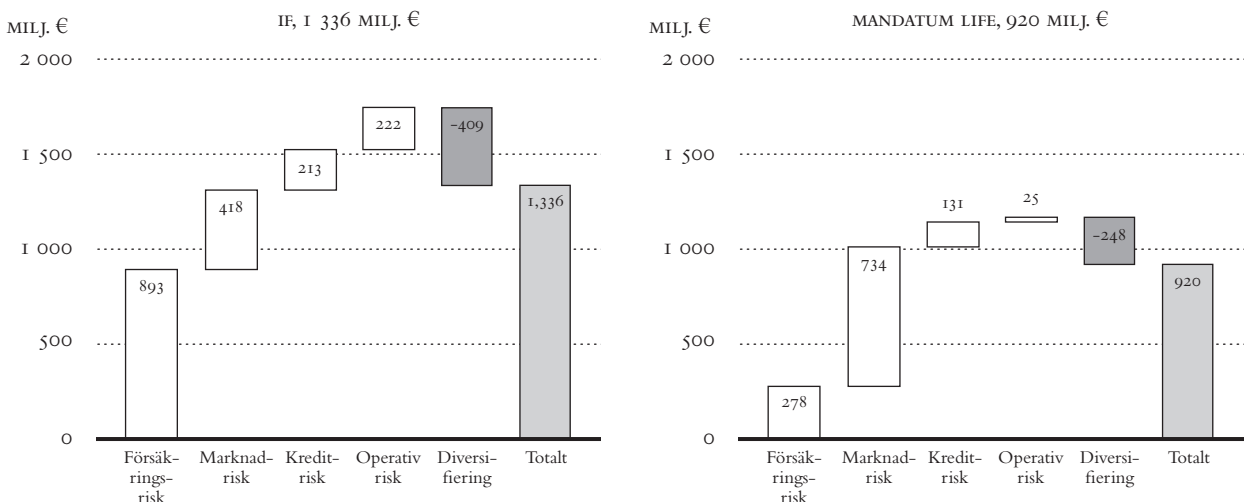
Figur 8

Ekonomiskt kapital beräknat med en konfidensnivå på 99,5 procent,
If, Mandatum Life, 31 december 2008

Figur 9

Ekonomiskt kapital beräknat med en konfidensnivå på 99,97 procent,
If, Mandatum Life, 31 december 2008

5 Försäkringsrisker

Försäkringsrisk avser risken för att framtida skadeersättningar blir högre än förväntat. Försäkringsrisken är en av Sampokoncernens största risker och hanteringen av försäkringsrisker utgör grunden i all försäkringsverksamhet.

Försäkringsrisk delas upp i teckningsrisk och avsättningsrisk. Teckningsrisk hänförs till risk för förlust på grund av oriktig prissättning, riskkoncentration, inadekvat teckning av återförsäkring eller slumpmässiga fluktuationer i försäkringsersättningarnas frekvens och/eller storlek. Avsättningsrisk avser risk för förlust på grund av att försäkringstekniska avsättningar

inte täcker försäkringsersättningar till exempel som en följd av en högre inflation än förväntat.

FÖRSÄKRINGSRISKER I

SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Teckningsrisk i skadeförsäkringsrörelsen

Teckningsrisk hänförs till prissättningen av försäkringsavtal och den inneboende osäkerhet som är förenad med dessa avtal. Kärnan i skadeförsäkringsverksamheten är överföring av risk från försäkringstagarna till försäkringsgivaren. Försäkringsgivaren förbinder sig att ersätta försäkringstagaren om den för-

säkrade skadehändelsen inträffar och för detta betalar försäkringstagaren ett premium. En avgörande faktor som påverkar skadeförsäkringsrörelsens lönsamhet är naturligtvis förmågan att noggrant kunna estimeras framtida försäkringsersättningar och administrativa kostnader och på detta sätt kunna prissätta försäkringskontrakt rätt.

Fastställda underwritingprinciper styr teckning av försäkringsavtal inom skadeförsäkringsverksamheten. Enligt dessa principer bör bolaget alltid ha tillräcklig kunskap, expertis och information för att säkerställa riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. I regel tecknar If försäkringsavtal endast i de nordiska och baltiska länderna och Ryssland samt risker med anknytning till de nordiska länderna.

På grund av den inneboende osäkerheten i skadeförsäkringsverksamheten finns det en risk att försäkringsskadorna orsakar oväntat höga förluster. Exempel på dylika händelser är brand i stora produktionsanläggningar, naturkatastrofer såsom stormar, eller en oväntad ökning i små eller medelstora försäkringsskadors frekvens eller genomsnittliga storlek.

Av tabell 4 framgår en känslighetsanalys av den ackumulerade teckningsrisken per den 31 december 2008.

Tabell 4

Känslighetsanalys, teckningsrisk, If

Parameter	Nivå 2008	Förändring	Inverkan på vinst före skatt, Milj. €	
			2008	2007
Totalkostnadsprocenten, Privat	91,3%	+/- 1%	+/- 20	+/- 20
Totalkostnadsprocenten, Företag	92,4%	+/- 1%	+/- 12	+/- 12
Totalkostnadsprocenten, Industri	93,4%	+/- 1%	+/- 5	+/- 5
Totalkostnadsprocenten, Baltikum	92,6%	+/- 1%	+/- 2	+/- 1
Premienivån	3 812	+/- 1%	+/- 38	+/- 38
Skadefrekvensen	2 838	+/- 1%	+/- 28	+/- 28
Premier för avgiven återförsäkring	238	+/- 10%	+/- 24	+/- 25

Styrning

Underwriting Committee är ansvarig för att övervaka att de fastställda underwritingprinciperna efterföljs. Underwriting Policy är styrdokumentet för underwriting och anger allmänna principer, begränsningar och föreskrifter för dessa aktiviteter. Ifs styrelse godkänner policyn åtminstone årligen.

Underwriting Policy kompletteras med detaljerade riktlinjer som är avsedda för att förklara hur teckningarna skall genomföras i vart och ett av Ifs affärsområden. Dessa riktlinjer täcker bland annat tariffer och prissättningsmodeller, anvisningar avseende standardvillkor och standardkontrakt, samt befogenheter och limiter i anslutning till underwriting, som t.ex. försäkrade belopp. Riktlinjerna definierar även de risker som inte får tecknas.

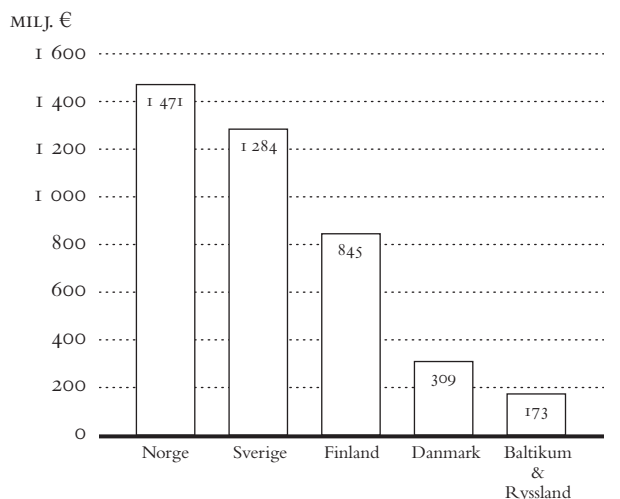
Riskhantering och -kontroll

Hantering av teckningsrisken är en del av den dagliga verksamheten i affärsområdena. Separata underwriting- och prissättningsenheter ansvarar för tariffer och prissättning av produkter inom affärsenheten Privat samt av mindre risker inom Företag. Teckning av försäkring inom affärsenheten Industri och teckning av mer komplexa risker inom affärsenheten Företag baserar sig snarare på allmänna principer och individuell teckning än strikt fastställda tariffer. I allmänhet baserar sig prissättningen på statistiska analyser av historiska skadeersättningar och en uppskattning av den framtida utvecklingen i till exempel skadefrekvensen och inflationen i skadeersättningar.

Till följd av vare skadeförsäkringsverksamhetens stora antal kunder samt att försäkringarna tecknas i olika geografiska områden och i många olika typer av försäkringar, är försäkringsportföljen väl diversifierad. Av figur 10 framgår den geografiska fördelningen av försäkringspremier.

Figur 10

Försäkringspremier per geografiskt område, If, 2008

Trots försäkringsportföljens goda diversifiering, kan koncentration av teckningsrisk uppstå från till exempel exponering mot naturkatastrofer såsom vinterstormar eller översvämningar. De mest exponerade geografiska områdena för sådana katastrofer är Danmark, Norge och Sverige. Därtill kan en stor enskild försäkringsersättning ha en avsevärd effekt på resultatet. Därför begränsas effekterna av allvarliga händelser med hjälp av återförsäkring och sedan 2003 har If ett nordiskt återförsäkringsprogram. År 2008 var självbehållsnivåerna mellan 100 milj. SEK (cirka 9,2 milj. euro) och 200 milj. SEK (cirka 18,4 milj. euro) per risk samt 200 milj. SEK per händelse.

Återförsäkring

I Ifs Reinsurance Policy ges riktlinjer för köp av återförsäkring. Med hjälp av statistiska metoder och modeller utvärderas behovet för och lämpligaste val av återförsäkring. För den återstående nettoexponeringen finns kapitalkrav (myndighetskrav, ekonomiskt kapital, kreditrating). Kostnaden för återförsäkring bör vara fördelaktig jämfört med kostnaden för kapital.

För att analysera exponeringen mot naturkatastrofer, sannolikheten för stora skador samt behovet av återförsäkring samarbetar If med externa rådgivare. Två olika metoder tillämpas för dessa analyser:

- Statistiska modeller i vilka historiska skador används för att uppskatta skadornas frekvens- och storleksfördelning.
- Katastrofmodeller i vilka katastrofer simuleras utifrån historiska och meteorologiska data. Ur dessa kan därefter skadekostnaden för försäkringsskador uppskattas, med hänsyn till skadekänslighet, exponering och försäkringsvillkor.

Avsättningsrisk i skadeförsäkringsrörelsen

Avsättningar för ej intjänade premier, som tas upp i balansräkningen då avtal tecknas, är till för att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringskontrakt. Avsättningarna för oreglerade skador skall täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till If. De försäkringstekniska avsättningarna är summan av avsättningar för ej intjänade premier och avsättningar för oreglerade skador.

Skadeförsäkringsverksamhetens försäkringstekniska avsättningar innehåller alltid en viss grad av osäkerhet, eftersom avsättningarna representerar en uppskattning av storleken på och frekvensen av de framtida skadeersättningarna. Skadorna rapporteras ofta till bolaget med en fördröjning och därtill tar

det en tid att fastställa skadeersättningens storlek. Därtill kan de försäkringstekniska avsättningarna senare visa sig vara otillräckliga, eftersom det finns en viss osäkerhet i antalet av och storleken på skadeersättningar.

Osäkerheten i de försäkringstekniska avsättningarna är vanligtvis större för nya portföljer där fullständig avvecklingsstatistik ännu inte är tillgänglig, och för portföljer där skador inte slutregleras förrän efter en lång tid. Arbetsskade-, trafikansvars-, olycksfalls- och ansvarsförsäkringar är produkter med dessa egenskaper.

För lagstadgade försäkringar som trafikansvarsförsäkringar och arbetskadeförsäkringar skiljer sig lagstiftningen avsevärt mellan olika länder. En del av de finska, svenska och danska avsättningarna består av livräntor som är känsliga för förändringar i dödlighetsantaganden och diskonteringsräntor. De försäkringstekniska avsättningarna för skador relaterade till trafikansvarsförsäkringar och lagstadgade arbetskadeförsäkringar utgör 69 procent av de totala avsättningarna.

Av figur 11 framgår durationen för försäkringstekniska avsättningar i olika produkter och av tabell 5 fördelningen av försäkringstekniska avsättningar per produkt och geografiskt område.

De försäkringstekniska avsättningarna för flera försäkringsprodukter är känsliga för förändringar i inflationen. Känsligheten för inflationsantaganden varierar mellan länder vilket beror på olika nationella regler. Av tabell 6 framgår en känslighetsanalys av avsättningsrisken per den 31 december 2008.

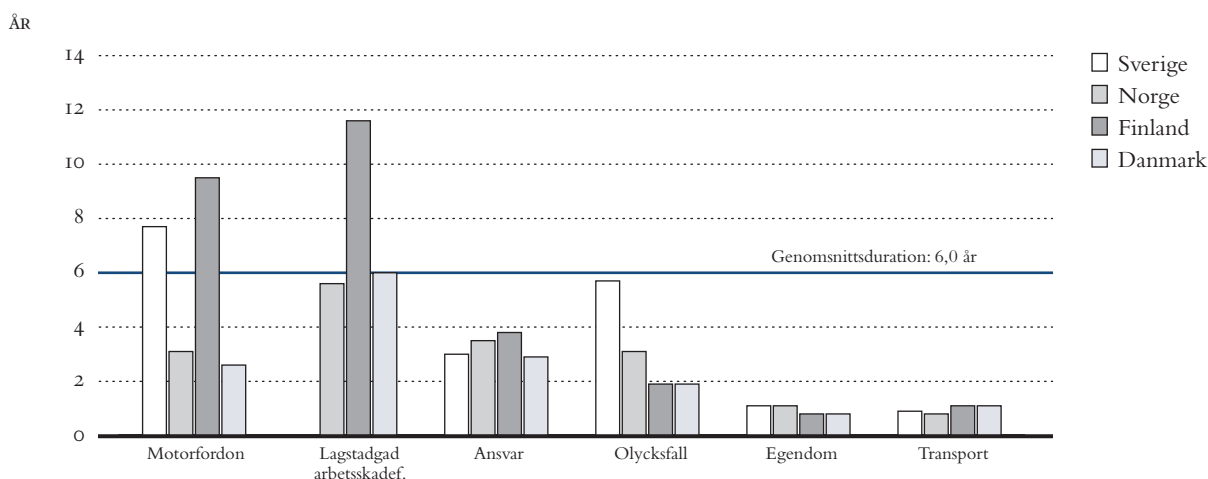
Styrning

Ifs styrelse godkänner riktlinjerna för beräkningen av försäkringstekniska avsättningar. Ifs chefsaktuarie har ansvaret för att ta fram och presentera riktlinjer för hur de försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas samt utvärdera om nivån

Figur 11

Durationen för försäkringstekniska avsättningar (bokfört värde),

If, 31 december 2008

på de totala avsättningarna är tillräcklig. Chefsaktuarien upp-
rättar minst kvartalsvis en rapport avseende de försäkrings-
tekniska avsättningarnas tillräcklighet, som lämnas till Ifs sty-
relse, Risk Control Committee, verkställande direktör och
ekonomidirektör.

Actuarial Committee är ett förberedande och rådgivande or-
gan för Ifs chefsaktuarie. Kommittén lämnar rekommendationer
om riktlinjer för försäkringstekniska beräkningar. Kommittén
följer också upp försäkringstekniska avsättningar och ger råd till
Ifs chefsaktuarie om avsättningarnas tillräcklighet.

Riskhantering och -kontroll

Ifs aktuarier analyserar osäkerheten i de försäkringstekniska
avsättningarna. Aktuarierna följer ständigt upp nivån på av-
sättningarna för att säkerställa att de fastställda principerna ef-
terföljs. Därtill utvecklar aktuarierna metoder och system till
stöd för dessa processer.

Försäkringstekniska estimat baserar sig på data om histo-
riska skador och annan information som är tillgänglig på ba-
lansdagen. Data som beaktas är till exempel trender i skade-
utvecklingen, nivån för oregerade skador, ändrad lagstiftning,
rättsfall och ekonomiska förhållanden. Vid reservsättning an-

vänds vanligen Chain Ladder- och Bornhuetter-Fergusson
-metoderna i kombination med prognoser över antalet skador
och genomsnittliga skadekostnader.

Inflationsrisk

Inflationsrisk hänför sig till risken för ökning i försäkringstek-
niska avsättningar på grund av oväntat hög inflation. Den för-
väntade utvecklingen i inflationen beaktas vid beräkning av alla
försäkringstekniska avsättningar men den är av största betydelse
för skador med lång avvecklingstid. Den förväntade inflationen
i skadeersättningar uppskattas för affärsverksamhet med lång
tidshorisont, såsom trafikansvarsförsäkringar och lagstadgade
arbetsskadeförsäkringar. Skattningen baserar sig på en extern
bedömning av trenden i inflation (såsom konsumentprisindex
och lönekostnadsindex), i kombination med Ifs egen värdering
av ökning i skadeersättningar. Inflationsrisken i de försäkrings-
tekniska avsättningarna utgör en viktig bas för placeringsstrat-
egin i skadeförsäkringsverksamheten.

FÖRSÄKRINGSRISKER I LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Försäkringsrisken inom livförsäkringsrörelsen indelas i teck-
nings- och avsättningsrisker såsom i skadeförsäkringsverksam-

Tabell 5

Fördelning av försäkringstekniska avsättningar per produkt och geografiskt område,
If, 31 december 2008

	Sverige		Norge		Finland		Danmark		Totalt	
	Milj. €	Duration	Milj. €	Duration	Milj. €	Duration	Milj. €	Duration	Milj. €	Duration
Motorfordon	1 931	7,7	691	3,1	776	9,5	115	2,6	3 513	7,0
Lagstadgad arbetsskadef.	-	-	294	5,6	986	11,6	252	6,0	1 533	9,5
Ansvar	226	3,0	127	3,5	91	3,8	77	2,9	521	3,3
Olycksfall	177	5,7	229	3,1	72	1,9	46	1,9	524	3,7
Egendom	339	1,1	476	1,1	220	0,8	82	0,8	1 117	1,0
Transport	33	0,9	21	0,8	29	1,1	23	1,1	105	0,9
Totalt	2 706	6,2	1 838	2,9	2 173	8,8	595	3,8	7 312	6,0

Tabell 6

Känslighetsanalys, avsättningsrisk, If, 31 december 2008

Portföljer	Risk	Förändring i riskparametrar	Land	Effekt milj. € 2008
Nominella reserver	Inflationsökning	Ökning med 1%-enhet	Sverige	157,0
			Danmark	14,4
			Norge	65,2
			Finland	22,1
Diskonterad ansvarsskuld (annuiteter och delar av finska IBNR)	Minskning i diskoteringsräntan	Minskning med 1%-enhet	Sverige	43,6
			Danmark	8,1
			Finland	146,2
Annuiteter	Minskning i dödligheten	Förväntad livslängd ökar med ett år	Sverige	7,5
			Danmark	0,4
			Finland	16,4

heten. Utöver försäkringsrisken utgör ränterisken en betydande risk för förluster som en följd av oriktig prissättning eller otillräckliga försäkringstekniska avsättningar. Prissättningen av enskilda avtal i många av produkterna görs för en tidsperiod på flera årtionden och härmed är det inte lätt att förändra prissättningen. Detta kan leda till att prissättningen av avtal med lång tidshorisont senare visar sig vara oriktig och i dessa fall måste mängden försäkringstekniska avsättningar förhöjas. Bolaget har rätt att höja premierna för befintliga försäkringar mot arbetsförmåga samt sjukvårdsförsäkringar ifall skadeutfallet försämras.

Teckningsrisk i livförsäkringsrörelsen

I livförsäkringsrörelsen härstammar teckningsrisken främst från biometrisk risker, det vill säga dödlighet, arbetsförmåga och sjuklighet. Dessa risker begränsas genom noggrant riskurval, genom en prissättning som motsvarar risker och kostnader, genom övre gränser för det skydd som beviljas samt genom återförsäkring.

Av tabell 7 framgår resultatet av teckningsrisker i Mandatum Lifes finska försäkringskontrakt. Den verkliga skadekostnaden för det försäkringsskydd som ingår i livförsäkringarna i förhållande till den beräknade skadekostnaden i enlighet med beräkningsgrunderna var 84 procent år 2008 (112 procent år 2007). Exkluderat livfallsriskreserven för gruppension var motsvarigheten 84 procent år 2007.

Mer än hälften av Mandatum Lifes dödlighetsriskpremier härrör sig från arbetstagarnas grupplivförsäkringspool. Dödlighetsrisken i denna portfölj är lägre än i den övriga livförsäkringsverksamheten på grund av att prissättningen görs årligen.

Enskilda risker begränsas med hjälp av återförsäkring. Styrelsen fastställer årligen det högsta belopp som behålls på eget ansvar, vilket i Mandatum Life är 0,5 milj. euro per försäkringstagare. För att begränsa effekterna av eventuella katastrofer deltar Mandatum Life i en gemensam katastrofåterförsäkring tagen av olika livförsäkringsbolag i Finland. Eventuella pandemier täcks dock inte av denna eller andra återförsäkringar. För närvarande

finns inga pålitliga framtidsbedömningar av dödligheten i händelse av en pandemi tillgängliga. Som en indikation av risken kan konstateras att effekten av en fördubbling av normal dödlighet i försäkringsportföljen skulle betyda omkring 15 milj. euro i ökade kostnader för Mandatum Life.

Styrning

Riskurval utgör en viktig del av den dagliga verksamheten i Mandatum Life. Mandatum Lifes Underwriting Policy anger principerna för riskurval och begränsning av försäkringsbeloppen. Mandatum Life följer kontinuerligt upp att de fastställda principerna följs och att limiterna inte överskrids.

Aktuarieavdelningen utför noggranna analyser av underwritingsresultatet årligen. Den mäter effektiviteten av riskurval samt att tarifferna är korrekta. Detta görs genom insamling av information om den verkliga skadekostnaden för varje produkt och risktyp, och jämförelse av kostnaden med den beräknade skadekostnaden för varje risktyp. Storleken på ansvarsskulden testas kvartalsvis. Nya priser sätts för affärer, policyn uppdateras och förändringar i avsättningarna görs för befintliga affärer vid behov. Tariffer och priser samt principer för återförsäkring och reservsättning granskas och fastställs av bolagets styrelse årligen.

Avsättningsrisk i livförsäkringsrörelsen

De mest betydande avsättningsriskerna i livförsäkringsverksamheten är risken som hänför sig till garanterade räntor och risken för förhöjd förväntad livslängd i gruppensionsförsäkringar. Därtill innehåller avsättningsrisken även samma risker som teckningsrisken, såsom oväntade förändringar i skadekostnaderna. Avsättningsrisken hanteras genom analys och årlig uppföljning av antaganden relaterade till beräkningen av ansvarsskuld.

Av tabell 8 framgår de försäkringstekniska avsättningarna som hänför sig till respektive produkttyp och garanterad avkastning. Av tabellen framgår också förändringen i respektive kategori under 2008.

Tabell 7

Skadeprocent i Mandatum Life efter återförsäkring
(i siffrorna ingår inte arbetstagarnas grupplivförsäkringspool)

Milj. €	2008			2007		
	Premieintäkt	Skadekostnad	Skadeprocent	Premieintäkt	Skadekostnad	Skadeprocent
Livförsäkring	25,2	13,8	55 %	24,1	13,3	55 %
Mortalitet	12,2	5,3	44 %	11,8	4,6	39 %
Morbiditet	13,0	8,5	65 %	12,3	8,7	70 %
Pensionsförsäkring	51,7	50,7	98 %	51,1	70,7	138 %
Individuell pensionsförsäkring	9,1	9,7	106 %	8,3	8,8	105 %
Gruppension	42,6	41,1	96 %	42,8	61,9	145 %
Mortalitet ^{*)}	36,7	37,1	101 %	37,2	57,4	154 %
Arbetsförmåga	5,9	4,0	68 %	5,6	4,5	80 %
Mandatum Life	76,9	64,6	84 %	75,2	83,9	112 %

^{*)} I gruppensionsförsäkringens skadekostnad för dödsfall år 2007 ingår en extra avsättning för vissa grupper i kollektivet (20,6 milj. euro)

I de flesta avtal med fast beräkningsränta är den garanterade avkastningen som används i premiegrunderna 3,5 procent. I individuella försäkringar som sålts i Finland före 1999 är den garanterade avkastningen 4,5 procent, som också är den högsta tillåtna diskonteringsräntan för dessa försäkringar. För dessa försäkringar har den diskonteringsränta som används för att diskontera skulderna sänkts till 3,5 procent. Därtill har 21 milj. euro reserverats för att sänka avkastningskravet till 3,0 procent under 2008. Reserven för sänkt beräkningsränta, inklusive det ovan nämnda beloppet på 21 milj. euro, är 119 milj. euro (143 milj. euro år 2007).

Av tabell 9 framgår de förväntade förfallotidpunkterna för Mandatum Lifes försäkrings- och placeringsavtal.

Livsfallrisken

Durationen för pensionsutbetalningar (livsfallrisken) är den mest kritiska biometrisk risk för Mandatum Life. Merparten livsfallrisken härrör sig från gruppensionsportföljen. Den största osäkerheten i dödlighet som hänför sig till gruppensio-

ner härrör sig från den socioekonomiska strukturen av försäkringstagarna och den framtida trenden i dödlighet bland relativt gamla försäkringstagare. I portföljen som utgörs av individuella pensionsförsäkringar är livsfallrisken mindre betydande tack vare att merparten av individuella pensionsförsäkringsavtal är tidsbundna annuiteter som har utfärdats i kombination med livförsäkringar som kompenserar för livsfallrisken.

Livsfallrisken analyseras regelbundet. Hittills har det årliga resultatet av gruppensionsportföljen, exkluderat höjningen av försäkringstekniska avsättningar, varit nära noll. Antagandet för den förväntade livslängden i premier och försäkringstekniska avsättningar av alla gruppensionsavtal höjdes under 2002 och i en del av portföljen år 2007.

Återköpsrisk

Risken att kunder avbryter sina försäkringskontrakt (återköpsrisk) är en mindre signifikant risk i Mandatum Life. Inom pensionsförsäkring är återköpsrisken inte betydande eftersom återköp är möjligt i dessa avtal enbart i specialfall. Däremot

Tabell 8

Förändring i de försäkringstekniska avsättningarna i 2008, Mandatum Life

Mandatum Life -koncernens skulder avseende försäkrings- och placeringsavtal *)

Milj. €	Skuld 2007	Premieinkomst	Utbetalda ersättningar***)	Driftskostnader	Garanterad beräkningsränta	Kundåterbäringar	Övrigt	Skuld 2008	Andel %
MODERBOLAGET MANDATUM LIFE									
Gruppensionsförsäkring	2 422	129	-175	-9	82	21	-21	2 450	40 %
Beräkningsränta 3,5 %	2 402	122	-173	-8	81	21	-22	2 423	40 %
Beräkningsränta 2,5 % eller 0,0 %	20	8	-2	0	1	0	1	28	0 %
Individuell pensionsförsäkring	1 395	45	-109	-8	61	2	16	1 400	23 %
Beräkningsränta 4,5 %	1 250	32	-100	-7	56	0	3	1 234	20 %
Beräkningsränta 3,5 %	127	9	-8	-1	5	1	9	142	2 %
Beräkningsränta 2,5 % eller 0,0 %	18	3	-2	0	1	0	4	24	0 %
Individuell livförsäkring	444	35	-120	-10	14	3	2	367	6 %
Beräkningsränta 4,5 %	155	9	-76	-2	5	0	1	91	1 %
Beräkningsränta 3,5 %	250	12	-37	-5	8	2	0	230	4 %
Beräkningsränta 2,5 % eller 0,0 %	40	15	-7	-3	1	1	1	46	1 %
Kapitalförsäkring **)	103	0	-38	0	3	1	-6	62	1 %
Beräkningsränta 4,5 %	48	0	-38	0	2	0	-7	5	0 %
Beräkningsränta 3,5 %	45	0	0	0	2	0	1	48	1 %
Beräkningsränta 2,5 % eller 0,0 %	9	0	0	0	0	0	0	9	0 %
Fondförsäkring	1 957	262	-163	-24	0	0	-454	1 579	26 %
Individuell pensionsförsäkring	584	99	-4	-11	0	0	-245	424	7 %
Livförsäkring	1 180	85	-146	-10	0	0	-172	937	15 %
Kapitalförsäkring **)	63	47	-12	0	0	0	1	99	2 %
Gruppensionsförsäkring	130	31	-1	-3	0	0	-39	119	2 %
Ansvar för framtida tilläggspensioner	40	0	0	0	0	0	-23	17	0 %
Reserv för sänkt beräkningsränta	143	0	0	0	0	0	-24	119	2 %
Mottagen återförsäkring	5	2	-1	0	0	0	-2	4	0 %
Övrig skuld	48	31	-13	-11	1	0	-7	48	1 %
MODERBOLAGET MANDATUM LIFE									
TOTALT	6 556	505	-620	-62	161	26	-520	6 046	99 %
DOTTERBOLAGET SE SAMPO LIFE									
INSURANCE BALTIC	136	31	-33	-3	1	0	-54	77	1 %
Fondförsäkring	114	25	-30	-3	0	0	-49	58	1 %
Övrig skuld	21	6	-2	-1	1	0	-6	19	0 %
MANDATUM LIFE -KONCERNEN TOTALT	6 692	536	-652	-65	161	26	-574	6 123	100 %

*) Före avdrag för återförsäkrades andel

***) Investeringsavtal

****) Omfattar inte driftskostnaderna för ersättningsrörelsen

Tabell 9

Förväntade förfalltidpunkter för försäkrings- och placeringsavtal,
Mandatum Life, 31 december 2008

Durationen på Mandatum Life -koncernens skulder avseende försäkrings- och placeringsavtal*)

Milj. €	Duration	2009–2010	2011–2012	2013–2017	2018–2022	2023–2027	2028–2032	2033–
MODERBOLAGET MANDATUM LIFE								
Gruppensförsäkring	10,1	376	362	789	640	489	354	584
Beräkningsränta 3,5 %	10,1	370	357	781	635	485	351	578
Beräkningsränta 2,5 % eller 0,0 %	8,5	6	5	7	5	4	3	5
Individuell pensionsförsäkring	6,8	308	320	543	314	188	98	83
Beräkningsränta 4,5 %	6,7	280	288	483	277	162	80	66
Beräkningsränta 3,5 %	8,0	24	27	52	32	22	15	14
Beräkningsränta 2,5 % eller 0,0 %	8,1	4	5	8	5	4	2	3
Individuell livförsäkring	5,3	114	126	92	36	23	16	33
Beräkningsränta 4,5 %	7,1	26	18	33	15	9	7	15
Beräkningsränta 3,5 %	4,3	76	100	42	15	9	7	16
Beräkningsränta 2,5 % eller 0,0 %	6,1	12	8	17	5	4	3	3
Kapitalförsäkring **)	1,8	44	18	1	2	1	0	0
Beräkningsränta 4,5 %	0,5	5	0	0	0	0	0	0
Beräkningsränta 3,5 %	1,3	36	14	0	0	0	0	0
Beräkningsränta 2,5 % eller 0,0 %	5,0	2	4	1	2	1	0	0
Fondförsäkring	6,8	331	356	444	210	152	113	153
Individuell pensionsförsäkring	10,8	30	42	111	99	84	62	60
Livförsäkring	4,8	262	262	287	74	41	33	30
Kapitalförsäkring **)	6,2	31	41	15	6	0	0	32
Gruppensförsäkring	12,1	7	12	31	31	26	18	31
Ansvar för framtida tilläggspensioner	1,0	17	0	0	0	0	0	0
Reserv för sänkt beräkningsränta	5,1	39	17	29	16	9	4	4
Mottagen återförsäkring	0,7	4	0	0	0	0	0	0
Övrig skuld	0,9	42	4	1	0	0	0	0
MODERBOLAGET MANDATUM LIFE TOTALT	7,9	1 276	1 203	1 900	1 219	861	585	856
DOTTERBOLAGET SE SAMPO LIFE INSURANCE								
BALTIC		15	24	26	25	7	2	1
Fondförsäkring		12	7	6	9	1	0	0
Övrig skuld		3	17	20	17	6	2	1
MANDATUM LIFE -KONCERNEN TOTALT		1 291	1 228	1 927	1 244	867	587	858

*) Före återförsäkras ansvar

**) Investeringsavtal

existerar det återköpsrisk i livförsäkrings- och kapitalförsäkringsavtal. Risken minskar dock genom de relativt korta löptiderna i avtalen och genom säkerställandet att avsättningarna i balansen alltid täcker återköpsvärdet. Återköpsrisken analyseras regelbundet. Förhöjning av försäkringstekniska avsättningar utbetalas inte vid återköp.

6 Marknadsrisker

Marknadsrisk avser risken för förlust eller ogynnsam förändring i den finansiella ställningen som orsakas direkt eller indirekt av fluktuationer i marknadspriser på tillgångar och skulder. Förluster i placeringsportföljen kan förekomma på grund av ogynnsamma förändringar i nivån av eller volatilitet på räntor, aktiepriser, valutor, råvaror och fastigheter.

HANTERING OCH KONTROLL AV MARKNADSRISKER I SAMPOKONCERNEN

Målet med placeringsverksamheten i Sampokoncernens försäkringsbolag är att på en godtagbar risknivå uppnå högsta

möjliga avkastning. Samtidigt skall både If och Mandatum Life ha en solvens som överstiger de av myndigheter ställda solvenskraven samt ha tillräckliga och strukturellt lämpliga placeringstillgångar för att täcka bolagens försäkringstekniska avsättningar.

Marknadsriskerna i placeringsportföljen hanteras genom att diversifiera portföljen samt genom att följa upp sammansättningen av placeringstillgångar i förhållande till försäkringstekniska avsättningar. Skillnaden i durationen mellan försäkringstekniska avsättningar och räntebärande placeringar kontrolleras och hanteras kontinuerligt av koncernens försäkringsbolag. Därtill kontrolleras valutafördelningen av placeringarna och de försäkringstekniska avsättningarna. Derivat används för att hantera olika typer av marknadsrisker.

Styrelserna i If och Mandatum Life godkänner årligen bolagens placeringsriktlinjer. I dessa fastställs målet för placeringarnas fördelning, limiterna per instrument, organisationen inom placeringsverksamheten samt mandat och befogenheter. Vid allokeringen av tillgångarna och fastställandet av avkastnings- och likviditetsmålen beaktas strukturen på bolagens

försäkringstekniska avsättningar, deras förmåga att bära risker, myndighetskrav, målsättningar för kreditrating och riskapit. Placeringsriktlinjerna fastställer även principer för användningen av derivat och hantering av valutarisker.

Sampokoncernens revisionsutskott kontrollerar de aggregerade marknadsriskerna på koncernnivå. Styrelserna av If och Mandatum Life utnämner Investment Control Committee (ICC) och Sampo Abp:s styrelse utnämner holdingbolagets Investment Committee (IC). Kommittéerna ansvarar för övervakning av placeringsverksamheten inom respektive juridisk enhet. ICC och Sampo Abp:s IC övervakar att de i placeringsriktlinjerna fastställda principerna och limiterna följs, och rapporterar till respektive bolags styrelse.

Hantering och kontroll av marknadsrisker

i skadeförsäkringsrörelsen

I skadeförsäkringsverksamheten hanteras marknadsrisker genom matchning av sammansättningen av placeringstillgångar mot försäkringsförpliktelser samt genom diversifiering av placeringar mellan tillgångsklasser och inom varje tillgångsklass. Enligt den fastställda principen matchas försäkringsförpliktelserna mot de räntebärande placeringarna med motsvarande duration. Därtill skall överskottskapital placeras i en diversifierad portfölj med syfte att öka den totala avkastningen. En neutral fördelning av placeringar definieras med hjälp av en ALM-analys (Asset Liability Management). Det är tillåtet att, inom givna limiters, avvika från dessa neutrala fördelningar ifall det på så sätt är möjligt att uppnå en högre avkastning.

Hantering och kontroll av marknadsrisker

i livförsäkringsrörelsen

Placeringsverksamheten i Mandatum Life har som mål att säkerställa att avkastningen på tillgångarna långsiktigt täcker minst den garanterade avkastningen, kundåterbäringen base-

rad på skälighetsprincipen samt aktieägarnas avkastningskrav på en godtagbar risknivå.

Marknadsrisker i Mandatum Life härstammar huvudsakligen från aktieplaceringar samt från ränterisk förknippad med räntebärande placeringar och från försäkringskulder med garanterad avkastning. Principer och limiter för placeringsverksamheten definieras i placeringsriktlinjer som bolagets styrelse fastställer årligen. I placeringsriktlinjerna definieras också mått och limiter för maximala acceptabla marknadsriskexponeringar. Både Solvency I och Solvency II har använts som utgångspunkt för dessa limiter. Målet är att ha en solvensnivå som överstiger det av myndigheterna ställda solvenskravet och att säkerställa att placeringstillgångarna är tillräckliga och strukturellt lämpliga för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna.

Sampo Abp:s placeringsorganisation gör de dagliga placementsbesluten enligt principerna fastställda i placeringsriktlinjerna. ICC följer regelmässigt upp att de fastställda limiterna och principerna följs.

Hantering och kontroll av marknadsrisker i Holding

Enligt den fastställda placeringsstrategin investeras möjligt överskott i aktier i nordeuropeiska finansiella bolag eller bibehålls i likvida tillgångar. Under 2008 placerade Sampo Abp i aktier i Nordea och Topdanmark samt i likvida penningmarknadsinstrument. Marknadsriskerna i Sampo Abp:s placeringsportfölj övervakas och rapporteras regelbundet enligt företagets och koncernens principer för riskhantering.

KVANTIFIERING AV MARKNADSRISKER

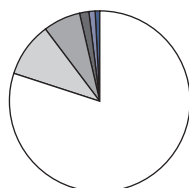
Sampokoncernens placeringsportfölj hade en avkastning om -11,9 procent år 2008 (13,6 procent år 2007) vilket reflekterar aktiekursfallet som ägde rum under året. I slutet av 2008 uppgick placeringstillgångarna till 16 502 milj. euro (20 510 milj. euro år 2007). Allokeringen av placeringarna i Sampo-koncernen och dess segment framgår av figur 12.

Figur 12

Fördelning av placeringar, Sampokoncernen, If, Mandatum Life,

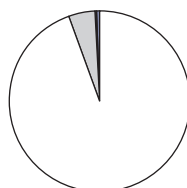
Sampo Abp, 31 december 2008

SAMPOKONCERNEN
16 502 MILJ. €

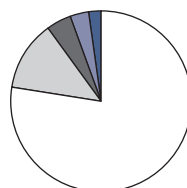
- Renteplaceringar 80,2 %
- Nordea aktier 9,7 %
- Aktier övrigt 6,7 %
- Private equity 1,6 %
- Fastigheter 1,2 %
- Hedgefonder 0,6 %

IF
8 956 MILJ. €

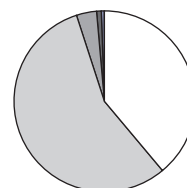
- Renteplaceringar 94,5 %
- Aktier 4,9 %
- Private equity 0,2 %
- Fastigheter 0,4 %

MANDATUM LIFE
4 728 MILJ. €

- Renteplaceringar 77,7 %
- Aktier 12,3 %
- Private equity 4,7 %
- Fastigheter 3,3 %
- Hedgefonder 2,0 %

SAMPO ABP
2 818 MILJ. €

- Renteplaceringar 39,0 %
- Nordea aktier 56,0 %
- Aktier övriga 3,8 %
- Private equity 0,7 %
- Fastigheter 0,5 %

Såsom det framgår av figur 12 placerar Sampokoncernens bolag främst i räntebärande tillgångar. Allokeringen av de räntebärande placeringarna framgår av figur 13 samt i kapitlet för kreditrisk.

Flera förändringar ägde rum i Sampokoncernens placeringsportfölj under 2008. Aktieplaceringarnas andel minskade från 23 procent till 16 procent och andelen räntebärande tillgångar ökade från 74 procent till 80 procent. Minskningen i andelen aktieplaceringar beror främst på aktiekursfallet under året.

Avkastningen på Ifs placeringsverksamhet var -3,1 procent år 2008 (2,6 procent år 2007). Placeringsstillgångarna uppgick till 8 956 milj. euro (9 944 milj. euro år 2007). Andelen aktieplaceringar i portföljen minskade från 10 procent till 5 procent under året medan andelen räntebärande placeringar ökade från 89 procent till 95 procent. I slutet av året var Ifs aktieallokering på en relativt låg nivå jämfört med den neutrala allokeringen som fastställs i Ifs placeringsriktlinjer.

Avkastningen på Mandatum Lifes placeringar var -7,8 procent år 2008 (5,0 procent år 2007). Placeringsstillgångarna uppgick till 4 728 milj. euro (5 683 milj. euro år 2007). Andelen aktieplaceringar i portföljen minskade från 18 procent till 12 procent medan andelen räntebärande tillgångar ökade från 73 procent till 78 procent. Andelen alternativa placeringar uppgick till 10 procent (9 procent år 2007).

Sampo Abp:s placeringsstillgångar uppgick till 2 818 milj. euro (4 883 milj. euro år 2007). Under 2008 fortsatte Sampo Abp att öka sitt innehav i Nordea och Topdanmark vilket ledde till att andelen aktieplaceringar ökade till 60 procent (56 procent år 2007).

Värdet av finansiella tillgångar och skulder påverkas av förändringar i de underliggande marknadsvariablerna. Av tabell 10 framgår en känslighetsanalys av verkliga värden i Sampokoncernens finansiella tillgångar och skulder gentemot olika marknadsscenarierna. Av tabell 11 framgår resultaten för de olika segmenten. Resultaten visar den direkta effekten av en enskild förändring i den underliggande marknadsvariabeln på de verkliga värdena per den 31 december 2008.

Förändringar i räntor har en stor påverkan på försäkringsbolags återinvesteringsrisk. Känslighetsanalyserna tar påverkan av derivat i beaktande, men beaktar inte skatt.

Av tabell 11 framgår även hur de olika marknadsriskscenarierna påverkar på Sampokoncernens kapital. Tabellen visar hur mängden justerat solvenskapital och ekonomiskt kapital skulle förändras i de olika scenarierna. Till exempel en höjning i räntor skulle minska värdet på finansiella instrument vilket i sin tur skulle leda till en minskning av koncernens egna kapital. Å andra sidan skulle effekten på det justerade solvenskapitalet vara positiv på grund av att de försäkringstekniska avsättningarna diskonteras i beräkningen av justeringen som görs på balansräkningens skuldsida.

Ränterisk

Ränterisk avser osäkerheten i värdet på tillgångar och skulder samt i ränteintäkter och räntekostnader till följd av förändringar i marknadsräntor. Värdet på räntebärande tillgångar minskar då marknadsräntorna går upp. Det här påverkar direkt bolagets egna kapital och intäkter. Å andra sidan inne-

Tabell 10

Känslighetsanalys av finansiella tillgångars och skulders verkliga värden, Sampokoncernen, 31 december 2008

Milj. €	Räntebärande		Aktier	Alternativa placeringar
	1 %-Enhet parallel ändring ned	1 %-Enhet parallel ändring upp	20 % Kursfall	20 % Kursfall
Tillgångar				
Kassa	0	0		
Kortfristiga räntebärande tillgångar	6	-6		
Långfristiga räntebärande tillgångar	330	-308		
Aktier			-539	-78
Övriga finansiella tillgångar				-34
Skulder				
Debenturlån	-9	10		
Derivat				
Netto	76	-71	0	
Total förändring i verkligt värde, 2008	403	-377	-539	-112

Tabell 11

Känslighetsanalys av finansiella tillgångars och skulders verkliga värden per segment,
31 december 2008

Milj. €	Räntebärande		Aktier	Alternativa placeringar
	1 %-Enhet parallell ändring ned	1 %-Enhet parallell ändring upp	20 % Kursfall	20 % Kursfall
Skadeförsäkring	268	-250	-88	-11
Livförsäkring	134	-125	-117	-94
Holding	2	-2	-334	-7
Sampokoncern, totalt	403	-377	-539	-112
Effekten på justerat solvenskapital	-472	321	-529	-105
Effekten på ekonomiskt kapital	-26	-39	-181	-24

bär högre räntor en ökning i ränteintäkter vilket i sin tur förbättrar lönsamheten och solvensen mätt genom det ekonomiska kapitalet.

Enligt placeringsriktlinjerna i koncernens försäkringsdotterbolag skall placeringstillgångarnas sammansättning ta försäkringsförpliktelseernas natur i beaktande beträffande ränte- och inflationsrisk.

Av figur 13 framgår fördelningen av ränteplaceringar per instrument. Andelen kortfristiga ränteplaceringar minskade i alla rapporteringssegment under 2008, medan andelen placeringar i ränteinstrument av stater och företag inom euro-området (Euro stater/krediter) ökade. På koncernnivå minskade andelen kortfristiga ränteplaceringar från 43 procent till 22

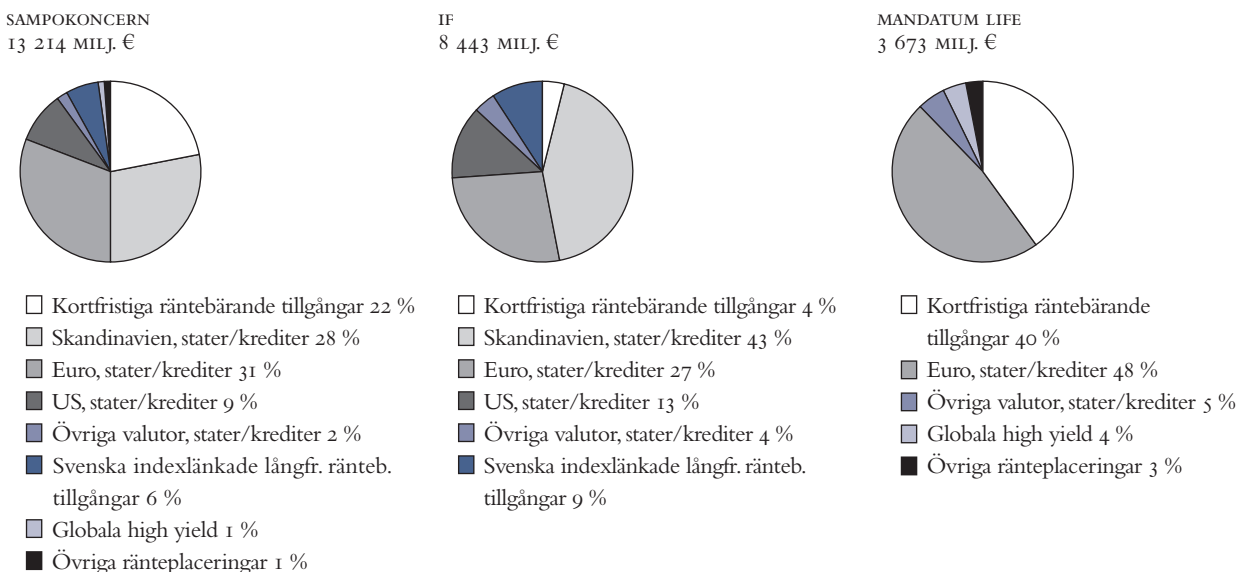
procent. Mängden Ifs och Mandatum Lifes placeringar i ränteinstrument av stater och företag inom euro-området ökade från 14 procent till 31 procent. Inom denna kategori ökade vikten av Euro krediter. Mängden Ifs och Mandatum Lifes placeringar i ränteinstrument av företag inom euro-området ökade avsevärt. Sampo Abp:s ränteplaceringar består av kortfristiga placeringar.

Ränterisk i skadeförsäkringsrörelsen

Både finansiella tillgångar och försäkringstekniska avsättningar exponeras för ränteförändringar. Ränterisken begränsas genom limiter på durationen. Enligt placeringsriktlinjerna matchas försäkringstekniska avsättningar med räntebärande placeringar.

Figur 13

Fördelning av ränteplaceringar per instrument, Sampokoncernen, If, Mandatum Life,
31 december 2008

I fördelningen av Ifs ränteplaceringar ingår inte kreditderivatinstrument (Credit Default Swap) med ett marknadsvärde på -4,2 milj. euro samt ränteplaceringar och deposits i affärsområdet Baltikum och Ryssland med ett marknadsvärde på 24,9 milj. euro.

Durationsgapet mellan räntebärande placeringar och skulder följs upp fortlöpande.

Av tabell 12 framgår räntekänsligheten, dvs. durationen, i räntebärande placeringar inom skadeförsäkringsverksamheten. Durationen i räntebärande placeringar uppgick till 3,1 år (2,2 år i slutet av 2007). Derivat framgår av de kategorier för räntebärande tillgångar som de hänför sig till.

Tabell 12

Durationen i räntebärande placeringar, If,
31 december 2008

	Milj. €	Duration
Kortfristiga räntebärande tillgångar	299	0,1
Skandinavien, stater/krediter	3 689	2,9
Euro, stater/krediter	2 306	3,0
US, stater/krediter	1 063	1,9
Övriga valutor, stater/krediter	310	0,5
Övriga ränteplaceringar	772	8,5
If totalt	8 439	3,1

I siffrorna ingår inte ränteplaceringar och deposits i affärsområdet Baltikum och Ryssland med ett marknadsvärde på 24,9 milj. euro.

Huvuddelen av de försäkringstekniska avsättningarna redovisas i nominella belopp i balansräkningen. Ur redovisningssynpunkt är därmed bolaget främst exponerat för förändringar i den framtida inflationen. Det ekonomiska värdet av dessa avsättningar, det vill säga nuvärdet av framtida försäkringsersättningar, exponeras däremot för förändringar i ränteläget. Därtill diskonteras avsättningarna för annuiteter i Finland, Sverige och Danmark och eventuella förändringar i diskonteringsräntan påverkar nivån av försäkringstekniska avsättningar i bolagets balansräkning. Diskonteringsräntorna varierar mellan länderna främst på grund av olika lagstiftning men påverkas därtill åtminstone indirekt av det rådande ränteläget. Av figuren 11 och tabell 5 i avsnittet för försäkringsrisker framgår avsättningarnas duration. Av tabell 19 i avsnittet för likviditetsrisk framgår kassaflödena i finansiella tillgångar och skulder fördelade enligt de avtalsmässiga förfallotidpunkterna.

Ränterisk i livförsäkringsrörelsen

Den viktigaste ränterisken i livförsäkringsverksamheten är risken att ränteplaceringars avkastning på lång sikt inte genererar en avkastning som minst motsvarar minimikravet för de försäkringstekniska avsättningarna för att täcka garantierna. Denna risk ökar, då marknadsräntorna går ner och stannar på en låg nivå. Risken begränsas genom kontinuerlig uppföljning och hantering av durationsgapet mellan skulderna och de räntebärande placeringarna.

Det vägda medeltalet av de försäkringstekniska avsättningarnas duration (avräknat fondanknutna försäkringsskulder) var 7,9 år i slutet av 2008 (7,7 år i slutet av 2007). Durationen i räntebärande placeringar var 3,6 år (1,9 år i slutet av 2007).

Av tabell 13 framgår durationen i räntebärande placeringar inom livförsäkringsverksamheten. Räntederivat beaktas i beloppen och durationer. Derivat framgår av de kategorier för räntebärande tillgångar som de hänför sig till.

Tabell 13

Durationen i räntebärande placeringar,
Mandatum Life, 31 december 2008

	Milj. €	Duration
Kortfristiga räntebärande tillgångar	1 484	0,3
Euro, stater/krediter	1 752	6,6
Övriga valutor, stater/krediter	178	3,5
Globala high yield	153	2,3
Övriga ränteplaceringar	106	3,9
Mandatum Life totalt	3 673	3,6

Mandatum Life har ingått ränteswapavtal på ett nominellt värde på 1,6 miljarder euro under 2008 för att hantera ränterisken. Enligt avtalen betalar Mandatum Life en kortfristig rörlig ränta och erhåller en fast ränta (i genomsnitt på 4,6 procent). Det verkliga värdet av dessa swapavtal var 75 milj. euro och löptiden på avtalen mellan 2 till 10 år i slutet av året. Swapparna ingår i kategorin Euro, stater/krediter i tabell 13.

Mandatum Life har även förberett sig för ett lågt ränteläge på skuldsidan, exempelvis genom att sänka lägsta garanterad avkastning på nya avtal och att öka reserven för avtal med högre garanterad avkastning. Dessutom har befintliga avtal och rutiner ändrats för att förbättra hanteringen av återinvesteringsrisk.

Av tabell 9 i kapitlet för försäkringsrisk framgår förfallotidpunkterna och den genomsnittliga durationen för Mandatum Lifes försäkringskontrakt och placeringar. Av tabell 19 i kapitlet för likviditetsrisk framgår kassaflödena i finansiella tillgångar och skulder fördelade enligt de avtalsmässiga förfallotidpunkterna.

Aktierisk

Aktierisk avser risken för förlust till en följd av förändringar i aktiepriser. Sampokoncernen exponeras för förändringar i aktiepriser genom placeringsverksamheten i försäkringsdotterbolagen samt i Sampo Abp. Sampokoncernens aktieplaceringar uppgick till 2 706 milj. euro i slutet av 2008 (4 768 milj. euro). Holdingsegmentets aktieplaceringar består huvudsakligen av innehavet i Nordea, vilket i slutet av året uppgick till 1 602 milj. euro.

Ifs aktieportfölj förvaltas aktivt, med en långsiktig placeringshorisont, av den interna förvaltningsorganisationen. I slutet av året var exponeringen 439 milj. euro (1 008 milj. euro år 2007) och andelen av aktier i Ifs placeringsportfölj var 5 procent. Enligt Ifs placeringsriktlinjer är den maximala andelen av aktieinvesteringar 20 procent av den totala placeringsportföljen. Aktieportföljen består huvudsakligen av nordiska aktier samt av en global fondportfölj. Placeringsmandat är givna i placeringsriktlinjerna.

Aktieportföljen i Mandatum Life förvaltas aktivt. I slutet av 2008 var exponeringen 583 milj. euro (1 039 milj. euro år 2007). Portföljens positioner och de relaterade riskerna samt underliggande derivat får inte överstiga de limiter som fastställs i placeringsriktlinjerna. Nordiska aktieplaceringar förvaltas av Sampokoncernens kapitalförvaltning, medan placeringar utan-

för Norden förvaltas till största delen via fonder och externa kapitalförvaltare. Besluten om placering i nya fonder tas av Mandatum Life's styrelse.

Fördelningen av Sampokoncernens, Ifs och Mandatum Lifes aktieplaceringar per geografiska områden framgår av figur 14.

Nordiska bolag utgör tyngdpunkten för den geografiska fördelningen i Sampokoncernens aktieplaceringar. Andelen aktier i nordiska bolag (inklusive Finland) utgör 85 procent

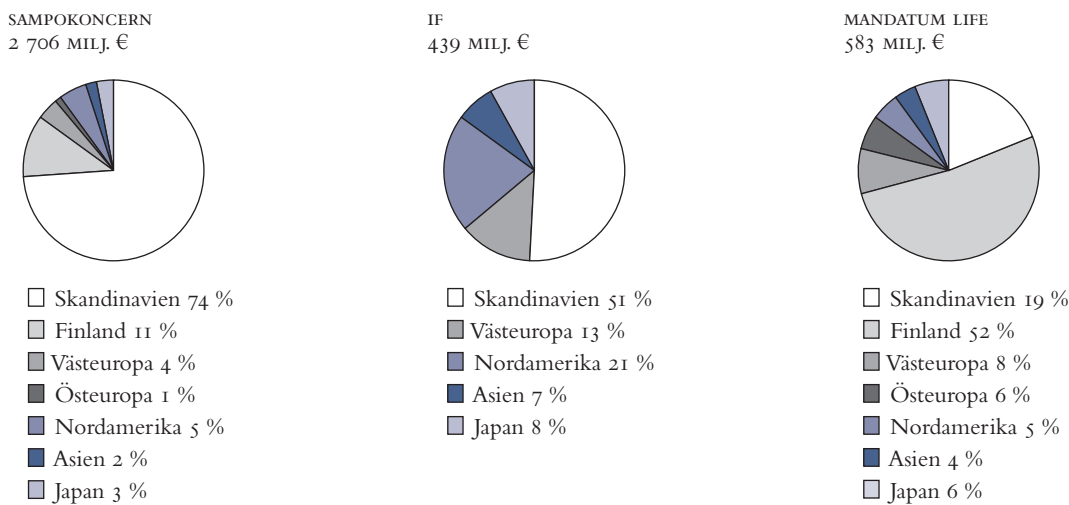
av den totala aktieportföljen. Detta är i linje med Sampokoncernens nordiska fokus samt det faktum att bolagets försäkringstekniska avsättningar är i nordiska valutor.

Sektorfördelningen av Sampokoncernens, Ifs och Mandatum Lifes aktieplaceringar framgår av figur 15.

Andelen Nordea-aktier motsvarar 59 procent av Sampokoncernens totala aktieportfölj (69 procent av de totala direkta aktieplaceringarna) och av denna anledning har totalportföljen en koncentration i banksektorn. Försäkringsdotterbola-

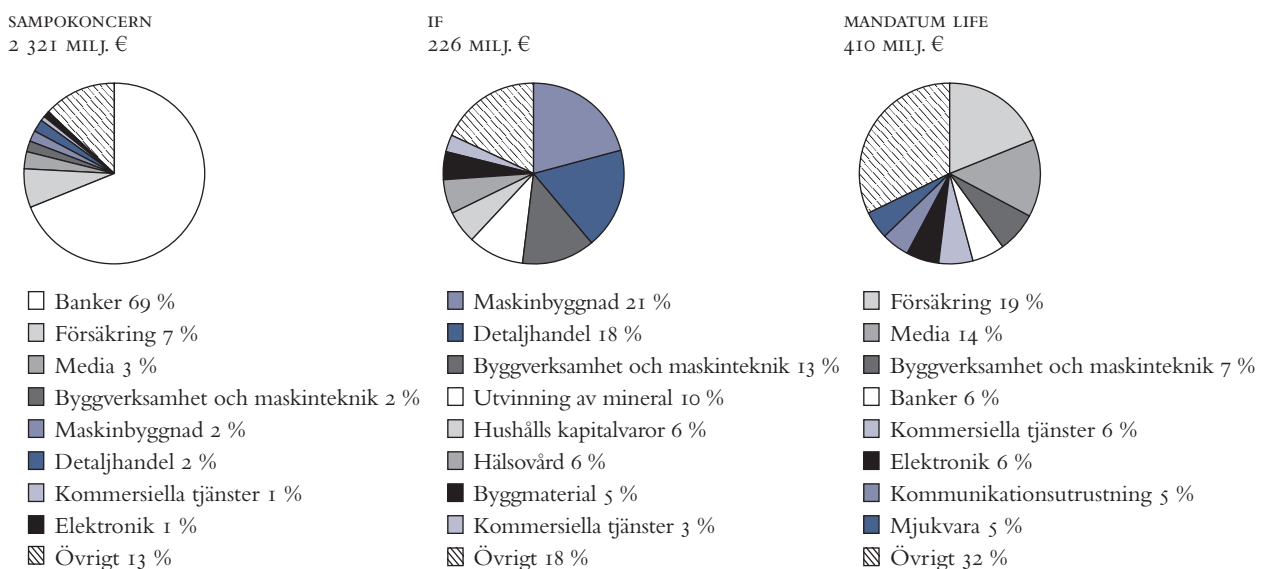
Figur 14

Geografisk fördelning av aktieplaceringar, Sampokoncernen, If, Mandatum Life, 31 december 2008

Figur 15

Fördelning av aktieplaceringar per industri, Sampokoncernen, If, Mandatum Life, 31 december 2008

I sektorfördelningen ingår inte placeringarna i aktiefonder. Sampokoncernens aktiefondplaceringar uppgick till 385 milj. euro, Ifs till 213 milj. euro och Mandatum Lifes till 172 milj. euro.

gens aktieportföljer är mer diversifierade och de största industrikoncentrationerna underskrider 25 procent både i If och Mandatum Life.

Sampokoncernens största aktieplaceringar listas i noter till bokslutet (not 35).

Valutarisk
Valutarisk är risken för förlust som orsakas av förändringar i valutakurser. Sampo Abp:s valutarisk utgörs av växlingsrisken som finns i värdet av Ifs nettotillgångar och utdelningar samt valutarisken i Sampo Abp:s placeringsportfölj.

If tecknar försäkringar framför allt i nordiska valutor och i euro. Valutarisken minskas genom matchning av de försäkringstekniska avsättningarna med placeringsstillgångar i motsvarande valutor och genom användning av valutaderivat.

Valutarisken i Mandatum Life härrör sig främst från placeringar i finansiella tillgångar som noteras i andra valutor än euro. Bolagets valutastrategi baserar sig på aktiv hantering av valutapositionen. Målsättningen är att uppnå en positiv absolut avkastning jämfört med en situation där den totala valutapositionen skyddats.

Av tabell 14 framgår valutarisken i Sampokoncernens segment i de respektive basvalutorna samt storleken på växlingsrisken. Tabellen visar öppna valutapositioner efter att effekten av derivat beaktats.

Övriga marknadsrisk

Utöver ränte-, aktie- och valutarisker, exponeras Sampokoncernen för ett antal andra marknadsrisker. Dessa risker härtammar från placeringar i fastigheter, private equity och hedgefonder. I placeringsriktlinjerna fastställs limiter för maximala allokeringar till dessa placeringar. Per den 31 december 2008 var alternativa placeringars andel av den totala placeringsportföljen 3,4 procent. I If var deras andel 0,6 procent och i Mandatum Life 10 procent. Mandatum Lifes placeringar i hedgefonder ökade under året, medan råvaruplaceringarna såldes bort.

Private equity och hedgefonder förvaltas av externa kapitalförvaltare. Private equity portföljen diversifieras mellan olika fondtyper och geografiska områden. Placeringarna i hedgefon-

der görs både genom individuella fonder och fond-i-fonder för att uppnå en tillfredställande diversifiering mellan olika fonder och placeringsinriktningar. Sampokoncernens fastighetsförvaltningsenhet förvaltar Mandatum Lifes fastighetsportfölj. Portföljen består av direkta investeringar i fastigheter samt av investeringar i indirekta instrument enligt de fastställda placeringsriktlinjerna. Riskerna relaterade till fastighetsplaceringar begränsas genom att diversifiera innehaven mellan olika geografiska områden och olika typer av fastigheter.

7 Kreditrisk

Kreditrisk är risken för förlust eller ogynnsam förändring i den finansiella ställningen som förorsakas av fluktuationer i kreditvärdigheten av emittenter av värdepapper, derivatavtals motparter och andra gäldenärer. Kreditrisker uppstår i placeringar samt försäkrings- och återförsäkringsavtal.

Kreditrisk i placeringsverksamheten avser risken att ett land eller ett företag inte fullgör sina förpliktelser eller på något annat sätt förhindrar gäldenärens återbetalning av skulder, speciellt räntebärande instrument. Kreditrisken i placeringsverksamheten kan indelas i emittent-, motparts- och spreadrisk. Emittentrisk har ofta anknytning till ett direkt innehav av värdepapper, medan motpartsrisk hör samman med derivat. Den väsentliga skillnaden i riskhänseende är att hela det nominella värdet av instrumentet riskeras vid emittentrisk, medan det vid motpartsrisk endast är det aktuella marknadsvärdet för derivatkontraktet som riskeras. Spreadrisk härrör sig från förändringar i kreditspreaden i räntebärande tillgångar som emitterats av banker och företag.

Utöver kreditrisk i placeringsverksamheten, uppstår kreditrisk även i återförsäkringsavtal inom försäkringsverksamheten. Kreditrisken uppstår i exponeringen för återförsäkringsfordringar och återförsäkrarnas andel av oregrerade skador. Exponeringen för premiefordringar på försäkringstagare är mycket begränsad, eftersom uteblivna betalningar vanligen leder till annullering av försäkringskontrakten. Kreditrisken i återförsäkringsavtal hänförs sig närmast till skadeförsäkringsverksamheten eftersom volymen av återförsäkring i livförsäkringsverksamheten är liten.

Tabell 14

Valutarisk per segment, 31 december 2008

Valutarisk nettoposition	Basvaluta	EUR	SEK	NOK	DKK	EEK	LVL	LTL	GBP	USD	JPY	Övrigt
Skadeförsäkring	SEK	637	0	-150	-728	0	0	0	13	-175	-12	-9
Livförsäkring	EUR	0	5	9	6	0	1	1	0	-14	2	31
Holding	EUR	0	1 524	0	23	0	0	0	1	22	0	0
Holding växlingsrisk	EUR	0	1 582	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sampokoncern totalt	EUR	637	3 111	-142	-699	0	1	1	14	-168	-9	22
10 % kursfall i utländska valutor mot euro, milj. € 2008			-311	14	70	0	0	0	-1	17	1	-2
10 % kursfall i utländska valutor mot euro, milj. € 2007			-469	-8	-3	5	0	1	0	4	0	-5

HANTERING OCH KONTROLL AV KREDITRISKER

I SAMPOKONCERNEN

Kreditriskerna hanteras genom de limiter som fastställts i placeringsriktlinjerna av If, Mandatum Life och Sampo Abp. I riktlinjerna fastställs begränsningar för maximala exponeringar mot enskilda emittenter eller per kreditbetygsklass. Innan en investering i ett nytt instrument kan göras, måste såväl emittentens kreditvärdighet som instrumentets värdering och likviditet analyseras noggrant. Kreditrating främst från Standard & Poor's, Moody's och Fitch används för att avgöra emittenters och motparters kreditvärdighet. Därtill följs portföljutvecklingen samt förändringarna i motparters kreditvärdighet upp fortlöpande.

Kreditriskerna följs upp inom affärsområdena och rapporteras till respektive kommitté. Kommittéerna följer de mandat och befogenheter som fastställs i placeringsriktlinjerna. Kreditriskrapporteringen baserar sig främst på emittenters kreditrating, men även kreditrating avseende instrument används.

För att begränsa den risk som är förknippad med avgiven återförsäkring har If fastställt en Reinsurance Security Policy som anger ratingkraven för återförsäkrare och maximal exponering mot enskilda återförsäkrare. Återförsäkringsbolags kreditvärdighet avgörs med hjälp av kreditbetyg från ratingbolag.

KVANTIFIERING AV KREDITRISKER

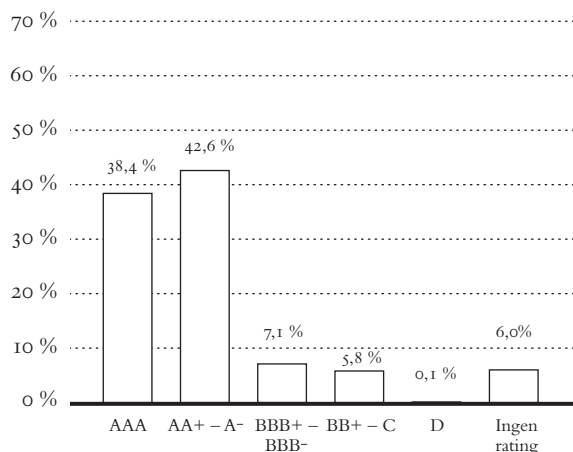
Sampokoncernens största kreditriskexponeringar kommer från placeringar. Allokeringen av räntebärande tillgångar enligt Standard & Poor's kreditbetygsklass framgår av figur 16. I siffrorna ingår motpartsrisken från derivat.

Fördelningen av kreditbetyg har inte förändrat väsentligt från året innan. På koncernnivå uppgick andelen placeringar i kreditbetygsklassen AAA till 38 procent (35 procent år 2007) och andelen placeringar med ett kreditbetyg på minst A- till 81 procent (82 procent år 2007).

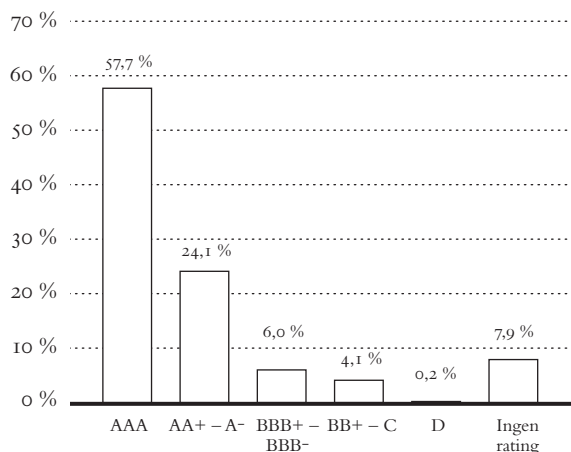
Figur 16

Kreditbetyg av placeringar, Sampokoncernen, If, Mandatum Life, 31 december 2008

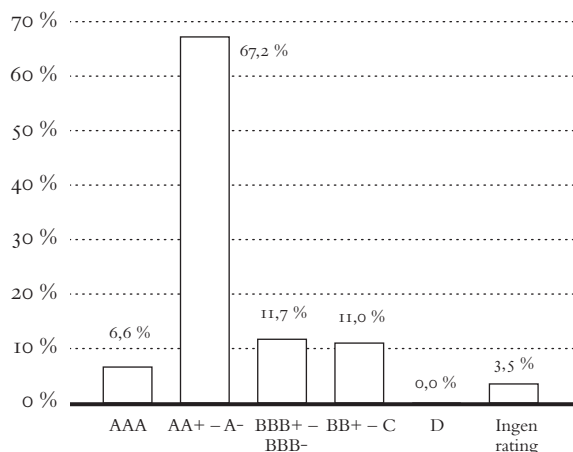
SAMPOKONCERN, 13 354 MILJ. €

IF, 8 443 MILJ. €

MANDATUM LIFE, 3 814 MILJ. €

I fördelningen av Ifs räntepaceringar ingår inte kreditderivatinstrument (Credit Default Swap) med ett marknadsvärde på -4,2 milj. euro samt räntepaceringar och deposits i affärsområdet Baltikum och Ryssland med ett marknadsvärde på 24,9 milj. euro.

Sektorallokeringen av Sampokoncernens och rapporteringssegmentens direkta räntebärande placeringar framgår av figur 17.

Kreditrisken i Sampokoncernens placeringsportfölj uppstår främst från exponeringar i nordiska finansiella institut och företag. Andelen av finansiella institutioner var 63 procent. Under året minskade andelen placeringar i statsobligationer.

Kreditrisk som hänför sig till återförsäkring

Fördelningen av återförsäkringsfordringar och återförsäkrarnas andel av avsättningar för oreglerade skador per ratingklass framgår av tabell 15. I siffrorna ingår inte återförsäkringsfordringar och återförsäkrarnas andel av oreglerade skador på 128 milj. euro (137 milj. euro) som är huvudsakligen relaterade till captivebolag och lagstadgade poolsamarbeten.

Fördelningen av avgiven premie per ratingklass under 2008 framgår av tabell 16.

Risikkoncentrationer

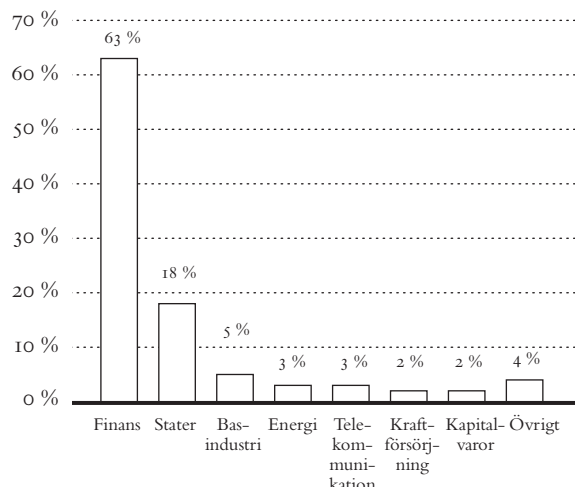
Sampokoncernens största enskilda placering per den 31 december 2008 var aktieinnehavet i Nordea. I slutet av året ägde koncernen över 10 procent av Nordeas aktier och värdet på innehavet uppgick till 1 602 milj. euro. De största marknads- och kreditrisikkoncentrationerna i enskilda motparter framgår av tabell 17. Koncentrationerna i Sampokoncernens rapporteringssegment framgår av tabell 18.

Fordringarna på de tio största återförsäkringsmotparterna uppgick till 269 milj. euro i slutet av året, vilket var 65 procent av de totala fordringarna. Den största enskilda återförsäkringsmotparten var Munich Re (kreditbetyg på AA) vars andel täckte 34 procent av de totala fordringarna.

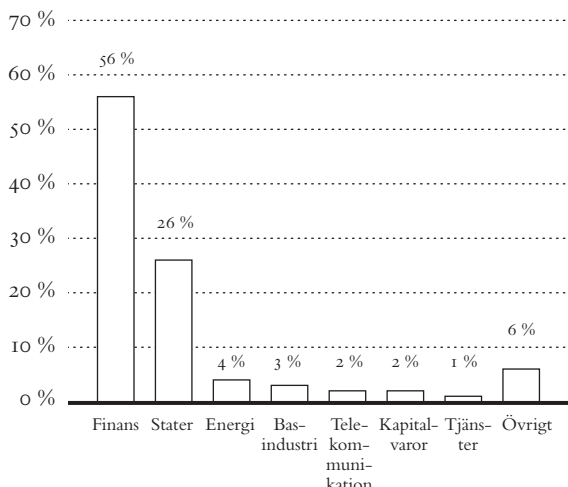
Figur 17

Sektorfördelning av direkta räntepaceringar, Sampokoncernen, If, Mandatum Life, 31 december 2008

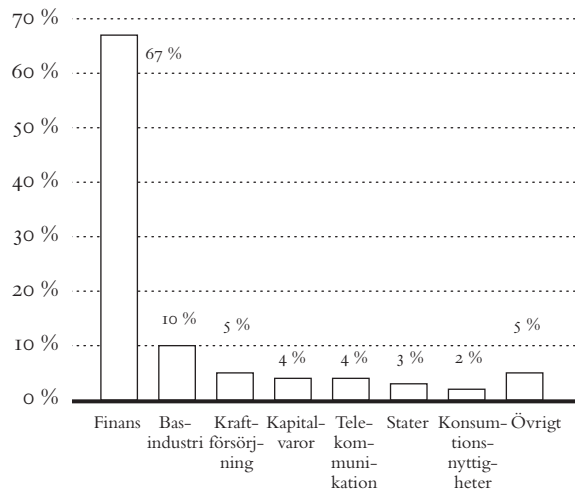
SAMPOKONCERN, 12 873 MILJ. €

IF, 8 377 MILJ. €

MANDATUM LIFE, 3 398 MILJ. €

I siffrorna ingår inte placeringar i räntefonder som för Sampokoncernen uppgick till 341 milj. euro, If till 66 milj. euro och Mandatum Life till 275 milj. euro. I Ifs siffror ingår inte kreditderivatinstrument (Credit Default Swap) med ett marknadsvärde på -4,2 milj. euro samt räntepaceringar och deposits i affärsområdet Baltikum och Ryssland med ett marknadsvärde på 24,9 milj. euro.

8 Likviditetsrisker

Likviditetsrisk är risken att försäkringsbolag inte har möjlighet att realisera placeringar och andra tillgångar för att fullgöra sina finansiella förpliktelser då de förfaller till betalning. Likviditetsrisken kan delas upp i refinansieringsrisk i skulder och marknadslikviditetsrisk i placeringar. Sampokoncernen har relativt lite lånefinansiering vilket begränsar refinansieringsrisken. Marknadslikviditetsrisken ökade under 2008 till följd av den finansiella krisen. Därtill har Sampokoncernen

placerat en stor andel av tillgångarna i räntebärande värdepapper vars likviditet har påverkats av den allmänna bristen på likviditet.

Inom skadeförsäkringsverksamheten tas premierna in i förväg och stora skadebetalningar är vanligen kända långt innan de förfaller. Å andra sidan kan inom livförsäkringsrörelsen endast en relativt liten del av livförsäkringsskulderna återköpas och därför är det möjligt att rätt så noggrant kunna förutsäga kortfristiga kassaflöden gällande försäkringsersättningar.

Tabell 15

Återförsäkringsfordringar och återförsäkrarens andel av oreglerade skador per ratingklass, If, 31 december 2008 och 31 december 2007

Kreditbetygsklass	2008		2007	
	Totalt i milj. €	% av totalt	Totalt i milj. €	% av totalt
AAA	6	2 %	10	3 %
AA+ - A-	279	95 %	312	93 %
BBB+ - BBB-	2	1 %	2	1 %
BB+ - C	0	0 %	0	0 %
D	0	0 %	0,4	0 %
Ingen rating	7	2 %	9	3 %
Totalt	294	100 %	333	100 %

Tabell 16

Fördelning av avgiven premie per ratingklass, If, 31 december 2008 och 31 december 2007

Kreditbetygsklass	2008		2007	
	Totalt i milj. €	% av total	Totalt i milj. €	% av total
AAA	3	6 %	4	6 %
AA+ - A-	50	94 %	60	94 %
BBB+ - BBB-	0	0 %	0	0 %
BB+ - C	0	0 %	0	0 %
D	0	0 %	0	0 %
Ingen rating	0	0 %	0	0 %
Totalt	53	100 %	64	100 %

Tabell 17

Koncentration av marknads- och kreditrisker per enskilda motparter och tillgångsklasser, Sampokoncernen, 31 december 2008

Marknadsvärde, milj. €	Aktier	Säkerställda obligationer	Övriga långfristiga räntebärande tillgångar	Kortfristiga räntebärande tillgångar	Positiva marknadsvärden av OTC-derivat	Totalt
Nordea	1 602	743	175	675	36	3 232
SHB	0	722	312	547	0	1 581
Sverige	0	0	963	0	0	963
SEB	0	230	219	477	24	950
DDB	0	0	210	526	26	762
Tyskland	0	0	614	103	0	717
Swedbank	0	493	167	4	0	664
SBAB	0	151	359	0	0	510
Pohjola Bank	0	0	155	312	0	466
Frankrike	0	0	371	18	0	389
De 10 största exponeringarna totalt	1 602	2 338	3 547	2 661	87	10 235

HANTERING OCH KONTROLL AV LIKVIDITETSRISKER I SAMPOKONCERNEN

Cash management funktionerna i koncernens juridiska enheter hanterar likviditetsriskerna och är ansvariga för likviditetsplaneringen. Likviditetsrisken begränsas genom placeringar i likvida värdepapper inom likvida marknader. I slutet av året var likviditetsställningen i alla Sampokoncernens enheter god.

KVANTIFIERING AV LIKVIDITETSRISKER

Av tabell 19 framgår förfallostrukturen för de försäkringstekniska avsättningarna samt de finansiella tillgångarna och skulderna. I tabellen delas finansiella tillgångar och skulder in i avtal med kända kassaflöden och övriga avtal. För övriga avtal visas endast redovisade värden. Av tabellen framgår även de förväntade kassaflöden för nettot av försäkringstekniska avsättningar, vilka till naturen är förenade med en viss grad av osäkerhet.

9 Operativa risker

Operativ risk definieras som risken för förlust till följd av otillräckliga eller bristfälliga interna processer och system, samt mänskliga fel eller yttre händelser. Operativ risk innefattar också juridisk risk och risk som avser företagets anseende, men definitionen beaktar inte strategisk risk och affärsrisk. Operativa risker, till skillnad från strategiska risker och affärsrisker, härstammar från enskilda händelser och därmed kan deras orsak härledas till en specifik tidpunkt och ett specifikt tillfälle.

Affärsområdena ansvarar för hanteringen av operativa risker i Sampokoncernen. Sampo Abp:s viktigaste uppgift är att äga och kontrollera sina dotterbolag. Sampo Abp samordnar allokering av kapital, riskhantering, intern kontroll, koncernens redovisning, investerarelationer samt juridiska ärenden och skatteärenden i koncernen. Därtill förvaltar Sampo Abp en avsevärd placeringsportfölj. Brister eller misstag i dessa proces-

Tabell 18

Koncentration av marknads- och kreditrisker per enskilda motparter per rapporteringssegment,
31 december 2008

Marknadsvärde, milj. €	Skadeförsäkring	Livförsäkring	Holding	Sampokoncern
Nordea	983	463	1 785	3 232
SHB	890	352	338	1 581
Sverige	963	0	0	963
SEB	371	390	189	950
DDB	188	350	224	762
Tyskland	580	137	0	717
Swedbank	663	1	0	664
SBAB	510	0	0	510
Pohjola Bank	51	370	45	466
Frankrike	369	20	0	389
De 10 största exponeringarna totalt	5 569	2 084	2 581	10 235

Tabell 19

Kassaflöden enligt avtalad förfallotidpunkt (förväntat kassaflöde av försäkringstekniska avsättningar),
elimineringar inte beaktade

Milj. €	Bokfört värde			Kassaflöden						
	Bokfört värde	Obestämd förfallotidpunkt	Avtalsbaserad förfallotidpunkt	2009	2010	2011	2012	2013	2014–2023	2024–
Skadeförsäkring										
Finansiella tillgångar	10 204	1 723	8 481	898	2 106	1 350	2 255	1 196	2 070	116
Finansiella skulder	1 104	691	413	-28	-28	-228	-13	-78	-165	0
Teknisk ansvarsskuld	7 458			2 410	831	522	419	358	2 050	1 828
Livförsäkring										
Finansiella tillgångar	4 674	1 176	3 498	1 683	536	463	304	337	758	43
Finansiella skulder	104	0	104	8	8	8	8	108	0	0
Teknisk ansvarsskuld	4 351	4 351	0	459	429	438	395	332	2 258	1 711
Holding										
Finansiella tillgångar	2 926	1 718	1 208	1 103	11	11	11	135	0	0
Finansiella skulder	604	0	604	628	0	0	0	0	0	0

ser kunde leda till realiserade operativa risker som kan påverka holdingbolagets inkomster eller kapital.

Omfattande riktlinjer, principer och policies har fastställts för att säkerställa lämpliga och tillräckliga arbetsmetoder och kontrollsystem i de olika funktionerna och i hela koncernen.

HANTERING OCH KONTROLL AV OPERATIVA RISKER I SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Styrning

Operational Risk Committee (ORC) säkerställer kontinuiteten i hanteringen av operativa risker. ORC behandlar policy och riktlinjer för hantering av operativa risker, kontinuitetsplaner, avvikelser från policies och riktlinjer, operativa risker identifierade i självutvärderingen av operativa risker (Operational Risk Assessments, ORA), incidenter, riskrapportering och andra ärenden som hänför sig till operativa risker.

Koordinering och utveckling av hanteringen av operativa risker i skadeförsäkringsverksamheten är indelad i två organisatoriska enheter: Operational Excellence Unit (OPEX) som kvartalsvis samlar in och rapporterar resultaten av självutvärderingarna till ORC, samt Operational Risk Management Unit (ORM) som ansvarar för databasen för incidentrapportering och rapporterar incidenter och avvikelser från policies till ORC. Affärsområdena har det slutliga ansvaret för att identifiera, värdera, övervaka och hantera operativa risker inom de olika enheterna.

Identifiering och hantering

I If klassificeras de operativa riskerna enligt följande: brister i processer, avbrott i affärsverksamhet eller störningar i system, brister i hantering av kundinformation, personbetingade operativa risker, samt internt och externt bedrägeri.

If identifierar operativa risker via ett antal olika processer. De viktigaste processerna är omvärlds- och makroanalyser, självutvärdering av operativa risker samt incidentrapportering.

- Strategienheten gör årligen en omvärlds- och makroanalys där de viktigaste trenderna som kan påverka försäkringsbranschen identifieras och deras inverkan på If värderas. Baserat på analysen identifieras och prioriteras de största möjligheterna och hoten. I analysen tas även de mest betydande externa operativa riskerna och affärsriskerna fram.
- Självutvärderingen av operativa risker (Operational Risk Assessment, ORA) är en årlig process där affärsenheternas operativa risker identifieras och värderas via intervjuer och workshops. Operativa risker rapporteras till ORC kvartalsvis efter att de har behandlats på ORA-uppföljningsmötet. I ORA-processen identifieras även juridiska och en del affärsrisker. Den kvartalsvisa rapporteringen utgör en grund för den årliga riskkartläggningen där de identifierade riskerna analyseras och prioriteras i samtliga Ifs affärsområden och stabsfunktioner. Detta görs i samband med den årliga verksamhetsplaneringsprocessen.
- Incidentrapportering och -analys hanteras på olika sätt beroende på vilken typ av incident det handlar om. Incidenter rapporteras via en incidentdatabas. Ytterligare

några identifieras genom kontroller och utredningar. För att utveckla hanteringen av operativa risker pågår ett projekt med målet att integrera all incidentinformation i en enda databas, som även skall kunna användas som ett gemensamt rapporteringsverktyg.

För att hantera sina operativa risker har If fastställt ett antal policies. Dessa innefattar till exempel Security Policy, Outsourcing Policy, Complaints Handling Policy, Claims Handling Policy, Contingency Planning, samt ett antal andra policies relaterade till affärsverksamheten. De olika policydokumenten granskas regelmässigt och uppdateras vid behov. Därtill har If detaljerade processer och riktlinjer för att hantera eventuell externt eller internt bedrägeri, samt lägger stor vikt vid att informera och utbilda kring gällande etiska regler.

HANTERING OCH KONTROLL AV OPERATIVA RISKER I LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Målet med hantering av operativa risker i Mandatum Life är att förbättra effektiviteten i interna processer och att minska volatiliteten i resultatet. Mandatum Lifes riskaptit avseende operativa risker är låg och avsikten är att kostnadseffektivt minimera riskerna. Den koordinerade hanteringen av operativa risker säkerställer att ledningen har en övergripande bild av riskerna samt nivån på riskhanteringen. Därtill får ledningen information om förändringarna i riskpositioner genom riskindikatorer och omvärldsanalyser.

Styrning

Mandatum Lifes ledningsgrupp följer upp de operativa riskerna och säkerställer kontinuiteten i hanteringen av dessa. Kommittén för operativa risker (Operational Risk Committee) diskuterar och koordinerar ärenden som hänför sig till operativa risker, såsom riktlinjer och rekommendationer för riskhanteringen, samt förser Mandatum Lifes ledningsgrupp med rekommendationer och råd. Därtill behandlar kommittén policyavvikelser genom att övervaka de operativa riskerna som identifierats i självutvärderingen samt de inträffade incidenterna. Kommittén sammanträder minst fyra gånger om året. Operativa risker rapporteras kvartalsvis till ledningsgruppen och styrelsen. Kommittén för operativa risker stöds av enheten för operativ riskhantering (Operational Risk Management, ORM) som på kommitténs vägnar ansvarar för de praktiska detaljerna relaterade till incidentrapporteringen.

Identifiering och hantering

Operativa risker identifieras med hjälp av olika källor och metoder:

- Före den årliga strategiprocessen görs en makroanalys där de viktigaste trenderna i Mandatum Lifes omvärld identifieras, inklusive analys av operativa risker på makronivå.
- I självutvärderingsprocessen identifieras de mest betydande operativa riskerna. Därtill värderas riskernas sannolikhet och effekt samt nivån på intern kontroll och att relaterade instruktioner är kompletta. Självutvärderingen görs årligen.

- Incidenter samlas och analyseras av ORM. Varje affärsenhet ansvarar för att de inträffade incidenterna rapporteras till ORM.
- ORM utför regelbundet enskilda inspektioner och intervjuer. Dessa inkluderar identifiering av faktiska operativa risker genom enskilda inspektioner av affärsenheters verksamhet. Vidare identifieras nya möjliga risker genom intervjuer av personal.

De mest betydande riskerna identifierade i självvärderingsprocessen i Mandatum Life är: förändringar i verksamhetsmiljön; risken för att IT-system föräldras; allvarliga avbrott i tjänster köpta av tredje part; informations säkerhet; externa attacker mot IT-system; inkorrekt information till kunder; manuella processer; feltolkning av kontraktvillkor; störningar i system; förlust av nyckelpersoner; skador i fysiska tillgångar; förstörelse av dataförvaringsställen; risker som hänför sig till ny affärsverksamhet; felaktiga beslut angående teckning av försäkringar; internt bedrägeri; externt bedrägeri samt felaktig marknadsföring av produkter

Mandatum Life har fastställt ett antal policies för att hantera operativa risker. Dessa policydokument innefattar till exempel säkerhetspolicy (Security Policy), kontinuitets- och beredskapsplaner (Continuity and Preparedness Plan), policy för utlokalisering (Outsourcing Policy), policy för hantering av kundklagomål (Complaints Handling Policy), skadehanteringspolicy (Claims Handling Policy) samt ett antal andra policies relaterade till den operativa verksamheten. Affärsenheterna följer upp avvikelser från de fastställda principerna och rapporterar dem till ORM. Därtill rapporteras och analyseras riskindikatorer (Key Risk Indicators) kvartalsvis.

Riskindikatorerna beskriver förändringar i riskpositioner. Värdet på indikatorn jämförs med tidigare medelvärden eller andra målvärden. Mandatum Life följer noggrant upp genomsnittliga och exceptionella skadehanteringstider, kvaliteten på call center service, tillförligheten av IT funktionaliteten, negativ kundfeedback, personalens frånvaro samt antalet overtidstimmar.

10 Framtidsutsikter gällande risker

ÖVRIGA RISKER

Ett antal olika riskfaktorer påverkar Sampokoncernens framtida resultat och lönsamhet. På kort sikt är de största riskerna hänförliga till utvecklingen på den finansiella marknaden. Andra risker utöver affärsrisken som kan påverka koncernens lönsamhet och framtidsutsikter är strategisk risk, ryktesrisk, emerging risk och juridiska risker.

Ifs ställning på den nordiska skadeförsäkringsmarknaden är mycket stark och förväntas förbli god också i framtiden. Ökad konkurrens från exempelvis mindre konkurrenter och nya distributionskanaler såsom Internet-baserade tjänster kan påverka bolagets marknadsställning och tillväxtförväntningar på ett negativt sätt. If har under 2008 investerat i affärsverksamhet i Ryssland och denna verksamhet förväntas uppleva en stark tillväxt under de fem följande åren. Bolagets tillväxt i Ryssland exponeras för ett antal finansiella och politiska risker.

Ryktetsrisken avser risken för direkta förluster eller förloerade affärsmöjligheter som förorsakas av att koncernens rykte skadas. Ryktetsrisken hänför sig till hur de olika intressenterna (aktieägare, kunder, personal, affärspartner eller allmänheten) uppfattar bolaget och den kan till exempel uppstå genom att andra typer av risker realiserar. Därtill kan ryktesrisk uppstå i bolagets externa distributionskanaler, vilket gör det svårt att kontrollera den här typen av risker.

Både skade- och livförsäkringsverksamheten exponeras för nya typer av risker. Typiskt för dessa risker är att de utvecklar sig på ett oväntat sätt och är svåra att kvantifiera. I skadeförsäkringsverksamheten är sådana här nya risker till exempel effekten av klimatförändringen, medan dessa i livförsäkringsverksamheten kan utgöra till exempel risker som hänför sig till pandemier. Emerging risks hanteras genom uppföljning av deras utveckling med hjälp av marknadsanalyser, utvärderingar och scenarieanalyser samt genom beaktandet av riskerna så väl som möjligt vid reservsättning och prissättning av produkter.

Sampokoncernen har ett stort antal juridiska förpliktelser i alla länder där bolagen opererar. För tillfället har Sampokoncernen inga pågående juridiska processer som enligt bolagets uppfattning kan ha en väsentlig inverkan på resultatet under 2009.

Sampokoncernen planerar att vidare utveckla sitt ramverk och sina system för riskhantering år 2009. Riskhanteringsstrukturen i Mandatum Life kommer att utvecklas vidare, speciellt rollen av Investment Control Committee. När det gäller placeringsrisker kommer koncernen att vidare utveckla sina system för rapportering och hantering av kreditrisker. Därtill förbättrar Sampokoncernen fortlöpande sina metoder och system för mätning och konsolidering av risker. Koncernens fokus är på att utveckla sina kvantifierings- och rapporteringskunskap som en förberedelse inför Solvency II.

FÖRBEREDELSE FÖR SOLVENCY II

Europeiska kommissionens förslag på Solvency II-direktiv publicerades år 2007. Introduktionen av ett nytt riskbaserat solvensregelverk siktar på att öka integrationen mellan försäkrings- och återförsäkringsmarknaden, att öka på skyddet för försäkringstagare och förmånstagare, att förbättra den internationella konkurrenskraften hos försäkrare och återförsäkrare i EU och att möjliggöra bättre reglering. Jämfört med den nuvarande Solvency I-regleringen skall det regulatoriska kapitalkravet bättre reflektera den specifika riskprofilen av varje företag. Detta kommer att främja företags fokus på robust riskhantering och intern kontroll och därmed bygga in riskmedvetenhet i hela organisationen.

Ett separat projekt för att förbereda If för de förväntade förändringarna startade under år 2007. För att säkerställa fullständig implementering av Solvency II år 2012 har projektet under 2008 inneburit medverkan i Solvency II-debatten samt kontinuerlig revidering av Ifs struktur för riskhantering, bolagsstyrning och intern kontroll, samt den interna kapitalmodellen.

Den finska solvensregleringen för livförsäkring förändrades under år 2008. Den nya regleringen baserar sig på ett liknande ramverk som Solvency II, men med en lägre konfi-

densnivå. Regleringen syftar bland annat till att säkerställa att finska livförsäkringsbolag är förberedda för Solvency II i god tid före år 2012. För att förbereda sig för Solvency II och att förbättra sitt ramverk för riskhantering har Mandatum Life under året utvecklat hanteringen av operativa risker och den interna kapitalmodellen.

Under 2008 organiserade europeiska tillsynsmyndigheter en studie där effekten av den kommande Solvency II-regleringen på försäkringsbolag analyserades. Försäkringsbolag inom Sampokoncernen deltog i denna studie, kallad QIS 4, tillsammans med 1 400 andra bolag. De testade beräkningarna visade att Sampokoncernen, If och Mandatum Life är väl förberedda för reglering i enlighet med Solvency II-utkastet.